

PROTOKÓŁ KONTROLI

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie (kod 20-112) ul. Grodzka 7, numer statystyczny (REGON) 004165413 (zwany dalej „MOPR” lub „Ośrodkiem”).

[Dowód: akta kontroli str. 2]

Od 12 czerwca 2000 r. Dyrektorem MOPR jest Antoni Rudnik, powołany uchwałą nr 119/2000 Zarządu Miasta Lublina z 12 czerwca 2000 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3 - 6]

Kontrolę przeprowadził dr inż. Jan Mosiej doradca ekonomiczny Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli na podstawie upoważnienia do kontroli nr 066360 z 22 maja 2009 r., w okresie od 25 maja do 10 lipca 2009 r. z przerwą w dniach 18 - 19 czerwca 2009 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

Przedmiotem kontroli była prawidłowość kierowania osób do domu pomocy społecznej (DPS) i finansowania ich pobytu wg zasad obowiązujących od 1 stycznia 2004 r., a także ocena realizacji przez gminy ustawowych zadań w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,

W toku kontroli ustalono co następuje:

1. Organizacja MOPR

MOPR w Lublinie jest gminną samorządową jednostką organizacyjną, nie posiadającą osobowości prawnej. Zgodnie z § 4 statutu¹, MOPR realizuje zadania pomocy społecznej należącej do zadań własnych oraz zleconych gminy i powiatu określonych ustawami, a także przyjęte do realizacji na podstawie zawartych porozumień z organami administracji rządowej lub jednostkami samorządu terytorialnego.

[Dowód: akta kontroli str. 2, 9]

Zarządzeniem nr 46/2004 Prezydenta Miasta Lublin, z 9 lutego 2004 r., do jednoosobowego kierowania MOPR w Lublinie upoważniony został Dyrektor Ośrodka. Pełnomocnictwo to upoważniało do wykonywania czynności zwykłego zarządu oraz reprezentowania Gminy Lublin przed sądami w sprawach należących do Ośrodka.

[Dowód: akta kontroli str. 3 - 4]

Zarządzeniem nr 144/2004 z 5 lutego 2004 r. Prezydent Miasta Lublin udzielił Dyrektorowi MOPR upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach

¹ Załącznik do uchwały nr 1035/XLII/2006 Rady Miasta Lublin z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie Statutu MOPR w Lublinie

z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy Lublin oraz właściwości Miasta Lublin –miasta na prawach powiatu (zarządzeniem nr 103/2005 z 1 kwietnia 2005 r.)

[Dowód: akta kontroli str. 6 -7]

Zarządzeniem nr 150/2006 z 5 kwietnia 2006 r. Prezydent Miasta Lublin (na wniosek Dyrektora MOPR) udzielił kierownikowi działu ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy i powiatu Lublin – miasta na prawach powiatu.

[Dowód: akta kontroli str. 5]

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym² MOPR w pionie ds. pomocy środowiskowej funkcjonują: dział pomocy środowiskowej (dział ps) zajmujący się sprawami z zakresu pomocy środowiskowej, metodyki pracy i informacji związanych z funkcjonowaniem ośrodka oraz filie zajmujące się realizacją pomocy w formie przyznawania świadczeń i pracy socjalnej osobom i rodzinom, poprzez organizowanie, nadzór i koordynowanie pracy filii Ośrodka. Ponadto w strukturze ośrodka funkcjonuje dział ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia (dział dps i ow) zajmujący się prowadzeniem i tworzeniem DPS, oraz wykonywaniem innych zadań z zakresu DPS.

[Dowód: akta kontroli str. 39, 41]

W wyjaśnieniu, na czym polegają wymienione w regulaminie organizacyjnym MOPR, zadania działu dps i ow w zakresie prowadzenia i tworzenia DPS, oraz co w tym zakresie zostało wykonane w latach 2007 – 2009, dyrektor Ośrodka stwierdził:

„Zapis ten pochodzi z regulaminu organizacyjnego z 2005 r. W aktualnym regulaminie organizacyjny Ośrodka obowiązującym od kwietnia 2009 r. zapis o prowadzeniu i tworzeniu DPS usunięto.”

[Dowód: akta kontroli str. 552 - 553]

1.1 Zadania działu ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia.

Do zadań działu dps i ow, podległego bezpośrednio Dyrektorowi Ośrodka, należy³ m. in:

- 1) analiza i diagnoza potrzeb mieszkańców Lublina w zakresie DPS,
- 2) przyjmowanie, kompletowanie i weryfikowanie dokumentacji ubiegających się o DPS,
- 3) prowadzenie listy osób oczekujących na umieszczenie w DPS,
- 4) kwalifikowanie osób do odpowiedniego typu DPS,

² Załącznik do zarządzenia nr 284/2005 Prezydenta Miasta Lublina z 1 sierpnia 2005 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego MOPR w Lublinie. Od 20 kwietnia 2009 r. obowiązuje zarządzenie nr 275/2009 Prezydenta Miasta Lublina z 20 kwietnia r. w sprawie regulaminu organizacyjnego MOPR w Lublinie.

³ Zarządzenie wewnętrzne nr 21/2006 z 6 kwietnia 2006 r. Dyrektora MOPR w Lublinie w sprawie ustalenia szczegółowej struktury organizacyjnej i szczegółowego zakresu działania działu ds. domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia.

- 5) współpraca z DPS w zakresie kwalifikowania i kierowania do DPS,
- 6) powiadamianie o wpisaniu na listę osób oczekujących na umieszczenie w DPS,
- 7) przygotowywanie decyzji administracyjnych dla osób ubiegających się o DPS
- 8) przygotowywanie umów z zobowiązanymi o odpłatności za pobyt w DPS,
- 9) przygotowywanie porozumień w zakresie kierowania i umieszczania osób w DPS, znajdujących się na terenie innego powiatu,
- 10) przeprowadzanie postępowań w ramach składanych odwołań, skarg i wniosków,
- 11) przygotowywanie okresowych sprawozdań dotyczących funkcjonowania stanowiska.

[Dowód: akta kontroli str. 36 – 46, 47 - 49]

W ramach działu dps i ow utworzono komórki organizacyjne i stanowiska pracy, m. in: kierownik działu, wieloosobowe stanowisko pracy ds. domów pomocy społecznej, W dziale powyższym zatrudnionych było łącznie 8 osób, z tego trzech pracowników socjalnych. Trzy osoby przebywa na urlopie wychowawczym. Zdaniem, kierownika działu dps i ow **„Optymalna obsada powinna wynosić po 3 osoby na wieloosobowym stanowiska.”**

[Dowód: akta kontroli str. 48 -49, 534]

Wg sprawozdania za 2007 r. i 2008 r. podstawowym zadaniem działu dps i ow był bezpośredni nadzór merytoryczny, w szczególności w zakresie spraw administracyjnych, osobowych i finansowych (dot. wydatkowanych dotacji) nad działalnością DPS oraz kierowanie osób decyzjami administracyjnymi do w/w placówek, a także naliczanie odpłatności za pobyt w tych placówkach zgodnie z kontraktami zawartymi z osobami zainteresowanymi i kierownikami placówek.

[Dowód: akta kontroli str. 59 – 60, 79 - 80]

W znaczącej części sprawozdania z wykonania zadań przez dział dps i ow w układzie i zawartości treści (poza różnicami wartości liczbowych) były tożsame.

[Dowód: akta kontroli str. 324 – 329, 330 -349]

W wyjaśnieniu, do powyższego oraz czy istnieje akceptacja lub zatwierdzenie sprawozdanie z działalności działu dps i ow, kierownik działu stwierdziła m. in.:

„Ponieważ dział dps i ow wykonuje rokrocznie te same zadania określone w regulaminie organizacyjnym(...) Nie, nie posiadam takiego dokumentu. Wiem, że dyrektor zapoznawał się ze sprawozdaniami.”

[Dowód: akta kontroli str. 535]

Wg sprawozdania za 2007 r. z działalności MOPR na terenie Miasta Lublin w 2007 r. funkcjonowało 6 DPS (5 prowadzonych przez gminę i 1 niepubliczny). Z usług DPS i ośrodków wsparcia skorzystało ogółem 2 761 osób. Dział dps i ow w 2007 roku (w 2008 r.) wydał łącznie 2 546 (2 945) decyzji, w tym: 198 (255) decyzji kierujących do DPS; 79 (71)

decyzji umieszczających; 360 (706) decyzji ustalających odpłatność za pobyt w DPS; 31 (52) decyzji uchylających; 17 (15) decyzji odmownych; 106 (18) decyzji wygaszających; 10 (9) decyzji o umorzeniu postępowania; 8 (14) postanowień o właściwości miejscowej; 4 (3) postanowienia o błędzie drukarskim (pisarskim lub rachunkowym); przeprowadzono 65 (16) uzgodnień z PCPR dot. możliwości skierowania osób ubiegających się o umieszczenie w DPS poza Miastem Lublin; przesłano 6 (11) spraw do SKO celem rozpatrzenia w trybie nadzoru, 1 decyzja kierująca do Krajowego Ośrodka Mieszkalno – Rehabilitacyjnego w Dąbku

Zestawienie liczby osób korzystających z pomocy DPS i OW w 2007 i 2008 roku.

Wyszczególnienie		jednostki lokalne – finansowane z budżetu gmin				jednostki ponadgminne – finansowane z budżetu powiatów				ogółem – liczba jednostek	Ogółem – liczba osób
		podmiot prowadzący – gmina		inny podmiot prowadzący		Podmiot prowadzący – powiat		inny podmiot prowadzący			
		liczba jednostek	liczba osób	liczba jednostek	liczba osób	liczba jednostek	liczba osób	liczba jednostek	liczba osób		
DPS		0	0	0	0	5	560	1	34	6	594
2007	środowiskowe domy pomocy	0	0	1	41	2	82	4	256	7	379
	dzienne domy pomocy	3	281	0	0	0	0	0	0	3	281
DPS		0	0	0	0	5	575	1	33	6	608
2008	środowiskowe domy pomocy	0	0	1	39	2	97	4	218	7	354
	dzienne domy pomocy	2	165	0	0	0	0	0	0	2	165

[Dowód: akta kontroli str. 59 – 63, 322, 342]

W 2007 r. w DPS zamieszkiwały ogółem 594 osoby. DPS-y finansowane były z budżetu powiatów, z tego 560 osób objętych było pomocą DPS-ów prowadzonych przez gminę Lublin. Wydano łącznie 198 decyzji kierujących, 79 umieszczających i 360 ustalających odpłatność za pobyt w DPS. Statutowo placówki te posiadały 487 miejsc. Nie są one przygotowane na płynne przyjmowanie wszystkich osób tego wymagających. Na 31 grudnia 2007 r., łącznie 159 osób oczekiwało na umieszczenie w domu pomocy społecznej, w tym najwięcej na przyjęcie do DPS „Kalina” – 31% oraz na umieszczenie w DPS im. Matki Teresy z Kalkuty 26%. Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w DPS wynosił w 2007 roku 2 272 zł. Przeciętnie, za każdą osobę przebywającą w tych placówkach gmina dopłacała niemal 76% kosztów jej utrzymania. Wg sprawozdania MOPR za 2007 r.

„ (...) Udzielono także pełnomocnictwa dyrektorom (...) DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie, DPS im. Matki Teresy z Kalkuty oraz Zespół Dziennych DPS (...) zawarto umowy z DPS „Betania”, DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie i DPS im. W. Michelisowej na

zakup sprzętu do rehabilitacji, modernizacji i termomodernizacji pomieszczeń na pokoje mieszkalne, zakup platform dla osób niepełnosprawnych wraz z montażem”.

[Dowód: akta kontroli str. 342 - 343]

Odnosząc się do udzielania pełnomocnictwa oraz udziału MOPR w zawarciu w 2007 r. ww. umów, kierownik działu dps i ow, stwierdziła:

„MOPR nie ma uprawnień do udzielania pełnomocnictw lub podpisywania umów z DPS-ami. Działania wymienione w sprawozdaniu odnoszą się do przygotowania ww. dokumentów i przekazania ich do właściwego adresata (...), Działania wymienione w sprawozdaniu odnoszą się do przygotowania ww. dokumentów uczestniczenia w procesie. Zapis ten pochodzi ze sprawozdania działalności całego ośrodka. W sprawozdaniu z pracy działu dps i ow zapisu takiego nie zamieszczono”

[Dowód: akta kontroli str. 534 - 535]

Dyrektor Ośrodka, w uzupełnieniu do powyższego stwierdził, że:

„W wymienionych sprawach zaangażowani są pracownicy Ośrodka, a często osobiście przy przygotowaniu dokumentacji i przekazaniu ich do dalszej realizacji.”

W wyjaśnieniu, czy istnieje potwierdzenie, że ktokolwiek zatwierdzał sprawozdanie z działalności MOPR, Dyrektor MOPR stwierdził, że?

„Osobiście uczestniczę w posiedzeniach Rady Miasta, na których omawiane jest sprawozdanie i po omówieniu sprawozdania Przewodniczący Rady Miasta za zgodą Rady dokonuje zapisu do protokołu, że Rada Miasta przyjęła do wiadomości sprawozdanie z działalności i potrzeb MOPR danym roku”

[Dowód: akta kontroli str. 552 -553]

Spośród 6, tylko DPS „Kalina” spełnia ustawowe standardy i od 11 października 2006 r. posiada zezwolenie Wojewody Lubelskiego na czas nieokreślony. Pozostałe 5 DPS, głównie z uwagi na występowanie barier architektonicznych, brak windy, brak systemu przyzywowo – alarmowego, niespełnienie norm powierzchni pokoi mieszkalnych, brak podjazdu, posiadają zezwolenie warunkowe na prowadzenie domu do roku 2010.

[Dowód: akta kontroli str. 343]

1.2 Pion ds. pomocy środowiskowej

W pionie Ośrodka ds. pś⁴ utworzono m. in. następujące komórki organizacyjne i stanowiska pracy: kierownik działu pomocy środowiskowej, dział pomocy środowiskowej (dział pś), wieloosobowe stanowiska pracy ds. pomocy środowiskowej oraz szkoleń i metodyki pracy, filie zajmujące się realizacją pomocy w formie przyznawania i wypłaty świadczeń oraz pracy socjalnej osobom i rodzinom.

[Dowód: akta kontroli str. 97]

⁴ Zarządzenie Wewnętrzne nr 58/2008 z dnia 18 września 2008 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w sprawie ustalenia szczegółowej struktury organizacyjnej oraz szczegółowego zakresu działania pionu ds. pomocy środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Dział pś, realizuje zadania m. in. poprzez:

- 1) organizowanie i udzielanie doradztwa metodycznego dla filii Ośrodka,
- 2) opracowywanie materiałów dydaktycznych i informacyjnych dla pracowników i klientów,
- 3) organizowanie szkoleń, zebrań i narad roboczych dla pracowników,
- 4) przeprowadzanie analiz służących ocenie jakości i efektywności pomocy społecznej,
- 5) koordynacja pracy filii w zakresie spraw interwencyjnych i realizacji zadań pionu pś
- 6) dokonywanie okresowych analiz działania poszczególnych filii,
- 7) rozpatrywanie skarg na działalność Ośrodka,
- 8) przeprowadzanie z upoważnienia Dyrektora Ośrodka kontroli w filiach,
- 9) współpraca z komórkami organizacyjnymi Ośrodka i innymi jednostkami.

[Dowód: akta kontroli str. 95 - 100]

Zakres działania filii określały zarządzenia wewnętrzne Dyrektora MOPR⁵ w sprawie ustalenia szczegółowej organizacji, obszaru działania oraz zakresu wykonywania zadań przez filię. W skład filii wchodzi m.in.: dział pomocy środowiskowej, wieloosobowe stanowiska pracy oraz sekcje pracy socjalnej, kierownik filii, kierownik działu pomocy środowiskowej, wieloosobowe stanowisko pracy ds. nadzoru w dziale pomocy środowiskowej, stanowisko ds. analiz i sprawozdawczości działu analiz i sprawozdawczości Ośrodka, które dla potrzeb filii, na polecenie jej kierownika sporządza niezbędne zestawienia. Filia podlega bezpośrednio zastępcy Dyrektora Ośrodka ds. pś,

Do zakresu zadań działu pś, w filii należy m. in.:

- 1) rozpoznanie potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia oraz planowanie pomocy,
- 2) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji administracyjnej
- 4) prowadzenie obsługi interesantów i udzielanie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach, Szczegółowy zakres zadań i obowiązków wieloosobowych i jednoosobowych stanowisk pracy wchodzących w skład działów, określają indywidualne zakresy obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień.

[Dowód: akta kontroli str. 39 - 41]

Zatrudnienie

Wg sprawozdania z działalności MOPR za 2004 r. w Ośrodku zatrudnionych było łącznie 298 osób, najwięcej 216 osób (65%) w pionie pś, w tym ogółem w rejonach opiekuńczych 132 osoby (16 koordynatorów pracy socjalnej i 116 pracowników realizujących

⁵ Dla filii nr 1 - Zarządzenie nr 46/2008 z 23 lipca 2008 r; Dla filii nr 2 - Zarządzenie nr 1/2008 z 1 stycznia 2008 r; Dla filii nr 3 - Zarządzenie nr 21/2007 z 28 lutego 2007 r; Dla filii nr 4 - Zarządzenie nr 47/2008 z 1 sierpnia 2008 r; Dla filii nr 5 - Zarządzenie nr 3/2008 z 1 stycznia 2008 r.

pracę socjalną z klientem i przeprowadzających wywiady środowiskowe). Na 1 pracownika realizującego zadania pomocy społecznej przypadało 2 948 mieszkańców. Do spełnienia wymagań ustawowych należałoby zatrudnić dodatkowo 55 pracowników socjalnych.

[Dowód: akta kontroli str. 350- 352]

Wg danych przedłożonych przez starszego inspektora ds. kadr w 2004 r. zatrudnionych było 193 pracowników socjalnych, (z tego 131 w rejonach opiekuńczych), w tym specjalistów pracy socjalnej i organizatorów pomocy społecznej – 43; starszych pracowników socjalnych – 94; oraz pracowników socjalnych – 56; Aspirant pracy socjalnej – 1. W 2004 r. przyjęto do pracy 17 a zwolniono – 9 pracowników socjalnych. Przyczyny zwolnień to między innymi: zmiana miejsca zamieszkania, przejście na emeryturę, zmiana miejsca pracy.

[Dowód: akta kontroli str. 480, 511]

W sprawozdaniu do MPiPS za rok 2007 (Gmina Lublin) wykazano, że w Ośrodku zatrudnionych było łącznie 347 osób (w tym 6 kierowników i 2 zastępców kierowników), z tego ogółem 191 pracowników socjalnych, z czego 130 w rejonach opiekuńczych.

[Dowód: akta kontroli str. 106 - 107]

W 2007 r. przyjęto do pracy 21 nowych, a zwolniono – 13 pracowników socjalnych. Przyczyny zwolnień to: umowy okresowe, urlopy wychowawcze, założenie własnej działalności, zmiana zakładu pracy, śmierć pracownika.

[Dowód: akta kontroli str. 480, 503]

Wyjaśniając różnice między liczbą osób wykazywaną w sprawozdaniach do MPiPS i rzeczywistą liczbą zatrudnionych, Dyrektor Ośrodka stwierdził między innymi:

„Sprawozdania do MPiPS nie wykazują pracowników zatrudnionych w pionie świadczeń socjalnych (zasilki rodzinne oraz fundusz alimentacyjny)s, wykazują tylko osoby zatrudnione przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej”.

[Dowód: akta kontroli str. 552 - 553]

W sprawozdaniu do MPiPS za rok 2008 w ośrodkach pomocy społecznej zatrudnione były łącznie 373 osoby (w tym 6 kierowników i 2 zastępców kierowników), z tego ogółem 201 pracowników socjalnych, z czego 139 w rejonach opiekuńczych.

[Dowód: akta kontroli str. 140 – 141]

W 2008 r. przyjęto do pracy 17 nowych, a zwolniono – 5 pracowników socjalnych. Przyczyny zwolnień to: urlopy bezpłatny, zmiana zakładu pracy.

[Dowód: akta kontroli str. 480, 511]

Wg stanu na 30 czerwca 2009 r. w MOPR zatrudnionych było 135 pracowników socjalnych pracujących w terenie. Według danych Urzędu Statystycznego w Lublinie,

w czerwcu 2009 r. Lublin liczył 334 370 mieszkańców. Na 1 pracownika socjalnego przypadło 2 476 mieszkańców. Dla spełnienia warunków art. 110 ust. 2 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, w terenie powinno pracować 168 osób, czyli o 33 więcej niż obecnie.

[Dowód: akta kontroli str. 501]

Poziom wykształcenia pracowników socjalnych (stosownie do zapisów art. 116 ustawy o pomocy społecznej) przedstawia się następująco:

Policealne służb społecznych	Wyższe-pedagogika	Wyższe-socjologia	Wyższe- Nauki o Rodzinie	Wyższe-Psychologia
I. Pracownik socjalny				
21 osób	29 osób	9 osób	1 osoba	2 osoby
II. Starszy pracownik socjalny:				
20 osób	13 osób	2 osoby	-----	1 osoba
III. Specjalista pracy socjalnej:				
26 osób	2 osoby	-----	-----	-----
IV. Starszy specjalista pracy socjalnej:				
2 osoby	2 osoby	-----	-----	-----
V. Specjalista - organizator pomocy społecznej:				
Policealne –służb społecznych	Wyższe-pedagogika	Studia podyplomowe z zakr. Org. Pomocy Społecznej	Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji	
2 osoby	1 osoba	1 osoba	1 osoba	

Na 30 czerwca 2009 r. specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej ukończyło 13 osób; specjalizację II stopnia w zawodzie pracownik socjalny posiadało 8 osób, z tego 1 osoba ukończyła specjalizację w 2009 r.; specjalizację I stopnia z zawodzie pracownik socjalny posiadało 42. osoby, z tego 12 osób ukończyło w 2009 r.

[Dowód: akta kontroli str. 502]

W sprawie niedoboru pracowników socjalnych Dyrektor MOPR stwierdził m. in.:

„Od 2002 r. MOPR występuje o zwiększenie etatów, w tym w szczególności dla pracowników socjalnych, aby spełnić wymogi ustawowe(...) MOPR wprowadza nowy system informatyczny, do którego są zaangażowani pracownicy socjalni w działach świadczeń w Filiach. Po pełnym uruchomieniu systemu, część z nich wróci na stanowiska pracowników socjalnych, Będziemy (...) ubiegać o zwiększenie etatów, aby do 2010 r. spełnić warunek ustawowy umożliwiający ubieganie się o środki z projektu systemowego.”

[Dowód: akta kontroli str. 552 -553]

1.3 Informacje

Regulamin organizacyjny MOPR przypisywał do działu ps działającemu w pionie ds. pomocy środowiskowej sprawy z zakresu pomocy środowiskowej, szkoleń, metodyki pracy i informacji związanych z funkcjonowaniem Ośrodka (§ 9). Również dział obsługi, ewidencji i informacji mieszkańców działający w pionie ds. świadczeń socjalnych m.in. zajmował się udzielaniem informacji dotyczących przyznawania i wypłaty świadczeń rodzinnych.

[Dowód: akta kontroli str. 39 - 40]

Strona internetowa Ośrodka WWW.mopr.lublin.pl zawiera m. in. foldery informacji: Organizacja ośrodka (w tym, obszar działania filii); Poradniki i kontakt (poradnik, adresy i telefony gdzie się udać, wolontariat); Ogłoszenia, Wydarzenia Sprawozdania; Dokumenty; Projekty EU.

Witryna internetowa „Poradniki i kontakt” informuje o możliwości skorzystania z pomocy środowiskowej i instytucjonalnej w zakresie DPS oraz usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, o zasadach odpłatności, procedurze ubiegania się o świadczenia osób uprawnionych do złożenia wniosku. Dla usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych przedstawiono adresy i telefony wraz z rodzajem prowadzonych usług.

[Dowód: akta kontroli str. 158 - 163]

Nie przedstawiono innych materiałów (ogłoszeń w prasie lokalnej, innych publikacji wydawanych przez Gminę, ulotek Ośrodka itp.), które informują mieszkańców o możliwości uzyskania skierowania do DPS-u, lub o możliwościach korzystania z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w ramach działań prowadzonych przez MOPR.

Kierownik działu dps i ow przedłożyła wykaz placówek dla bezdomnych w Lublinie, który umieszczany był na tablicach ogłoszeń szczególnie w miejscach przebywania osób bezdomnych (dworce, przychodnie, urzędy). Wykaz zawierał: nazwy 13 placówek, adresy i telefony. W 3 noclegowniach zaznaczono – /od 1 listopada/, natomiast przy Dziennym Ośrodku Wsparcia – /od 8.30 do 18.00 pon – pt/. Wykaz nie zawierał daty jego sporządzenia lub miejsca podania do publicznej wiadomości.

[Dowód: akta kontroli str. 156]

W dodatkowym wyjaśnieniu, dyrektor Ośrodka stwierdził m. in. że MOPR: *„...informował mieszkańców, zarówno w formie bezpośredniej, (...) w miejscu ich zamieszkania jak i w siedzibach Ośrodka. Ponadto informacje (...) umieszczone są na tablicach ogłoszeń w Filiach i Sekcjach Pracy Socjalnej MOPR i w siedzibie Dyrekcji Ośrodka (...) Podczas imprez okolicznościowych (...) pracownicy MOPR rozprawdzali wśród zainteresowanych ulotki informacyjne dotyczące działalności Ośrodka, (...) Na stronie internetowej nie są zamieszczone dokumenty uprawniające do ubiegania się o pomoc z MOPR, ponieważ podstawowym dokumentem jest druk wywiadu środowiskowego, stanowiący specjalistyczne narzędzie, którym posługuje się pracownik socjalny(...) Wszelkie druki zaświadczeń pracownik socjalny udostępnia zainteresowanym zarówno w siedzibie Ośrodka jak i w czasie wizyt w środowisku...”*

[Dowód: akta kontroli str. 498 - 499]

W wyjaśnieniu, dlaczego nie ma jednoznacznie znormalizowanego systemu informacji, który w sposób wyczerpujący informowałby o możliwościach korzystania z usług opiekuńczych MOPR, a także kierowaniu do DPS-u, Dyrektor MOPR stwierdził:

„Bardzo szeroki wachlarz zadań realizowanych przez MOPR oraz specyfika tych zadań wymusza podział przekazywanych informacji w szczególności na pomoc społeczną i świadczenia rodzinne. Stąd też w obydwu działach istnieją znacząco odmienne informacje przekazywane klientom. Trudno więc wprowadzać w tym wypadku ujednoczony.

[Dowód: akta kontroli str. 552 - 553]

2. Skala potrzeb w zakresie umieszczania w DPS-ach oraz korzystania z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych?

Wg wyjaśnienia Dyrektora Ośrodka, pracownicy socjalni systematycznie odbywają wizyty w środowiskach osób wymagających wsparcia, na podstawie których dokonują wstępnego oszacowania zapotrzebowania na poszczególne formy pomocy. Zgodnie z przeprowadzonym rozeznaniem oraz w oparciu o realizację tej formy pomocy, corocznie sporządzany jest bilans potrzeb na rok kolejny. Z bilansu potrzeb na rok 2007 wynika, iż zapotrzebowanie na wspomniane formy wsparcia wynosiło 2 634 osoby, w tym 418 – na specjalistyczne usługi opiekuńcze. Powyższe założenia zostały zrealizowane w 90,73% (z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 2 390 osób). Analogicznie, na rok 2008 potrzebę korzystania z usług opiekuńczych deklarowały 2 293 osoby, w tym 269 osób ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Plany zrealizowano w 88,7%. Z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2008 r. skorzystały 2 034 osoby. Prognoza potrzeb na rok 2009 zakłada zapotrzebowanie na powyższe formy pomocy dla 1972 osób, w tym dla 243 osób – specjalistyczne usługi opiekuńcze. Różnice w prognozie potrzeb a ich realizacją wynikają między innymi ze zmian sytuacji zdrowotnej, rodzinnej osób zainteresowanych lub decyzji samego klienta. Spadek liczby osób, które będą wymagały wsparcia w postaci usług opiekuńczych wynika również z potrzeby racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi na ten cel, których skala jest znaczna.

[Dowód: akta kontroli str. 508 - 509]

Na umieszczenie do poszczególnych DPS wg stanu 31 grudnia 2007 r. (wg stanu na 31 grudnia 2008 r.) oczekiwało: w DPS im. M.T.z Kalkuty– 41 (39) osób, DPS „Kalina”– 50 (45) osób, DPS im. W. Michelisowej – 15 (17) osób, DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie – 21 (23) osób, DPS „Betania”– 13 (35) osób, oraz Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko-Chełmskiej- 19 (12) osób.

[Dowód: akta kontroli str. 67 -68, 88 – 89, 323, 491]

W wyjaśnieniu, jakie główne powody wpływały na tak dużą liczbę oczekujących do umieszczenia w DPS, kierownik działu dps i ow stwierdziła między innymi:

„W Gminie Lublin jest zbyt mało miejsc w stosunku do potrzeb. Społeczeństwo starzeje się, członkowie rodzin wyjeżdżają za granicę, zbyt niskie emerytury lub renty nie pozwalają na korzystanie z innych form usług opiekuńczych. Od stycznia 2009 r. liczba oczekujących

wzrosła w wyniku wstrzymania ustawowego możliwości kierowania do DPS, które nie posiadają zezwoleń wojewody na prowadzenie DPS na czas nieokreślony. Ustawa nie wypowiedza się w sprawie wydawania decyzji umieszczających w DPS. Osoby, którym wydano decyzje kierujące do DPS przed 1 stycznia 2009 r. mogą być umieszczane w DPS również obecnie.”

[Dowód: akta kontroli str. 534 -535]

W uzupełnieniu do powyższego, Dyrektor Ośrodka stwierdził, że

„Do mieszkańców dociera szeroka informacja o możliwościach zamieszkania w DPS. Wiele osób robi to zapobiegawczo, szczególnie osoby samotne, które z jednej strony są zakwalifikowani do DPS, a z drugiej odkładają konieczność zamieszkania dopóki są ich zdaniem we względnie dobrym stanie zdrowia.”

[Dowód: akta kontroli str. 552 -553]

Z wyjaśnień pracowników socjalnych zatrudnionych w filiach MOPR (10 osób, po 2 z każdej filii), wynika między innymi, że:

1. Uregulowania w zakresie finansowania obowiązujące od 1 stycznia 2004 r. nie wpłynęły na ograniczenie ubiegania się o skierowanie do DPS, wzrasta natomiast liczba osób potencjalnie kwalifikujących się do DPS. Wysokość opłat nie ma zasadniczego wpływu. Osoby te, które ubiegają się o pobyt w DPS-ach nie posiadają zbyt wygórowanych dochodów w związku z tym wysokość opłat nie ma większego wpływu na decyzję. Daje się zauważyć, że przy pytaniach odnośnie odpłatności rodziny, że potencjalny klient waha się czy wykorzystywać (angażować) rodzinę finansowo oraz powściągliwość obciążania dzieci własnymi problemami. W obszarze działania sekcji jednej z sekcji, gdzie złożono 23 wnioski o umieszczenie w DPS tj. około 10% osób korzystających z usług opiekuńczych ogółem, nie daje się zauważyć radykalnych wahań ubiegania się o DPS z powodu odpłatności. Jeśli istnieje potrzeba (a MOPR i rodziny nie są z różnych powodów wystarczające), osoba taka zwykle kierowana jest do DPS niezależnie od kosztów.

[Dowód: akta kontroli str. 257, 261, 265, 267, 273, 274]

2. Identyfikacja potrzeb osób jest to proces ciągły i wynika najczęściej z rozpoznania środowiska przez pracowników socjalnych. Około 20 – 25% osób objętych opieką zostało zidentyfikowanych przez pracowników socjalnych MOPR. Znaczna liczba (nawet 60 - 65%) pochodzi ze zgłoszeń instytucji (policja, szkoła, przychodnia, pielęgniarka środowiskowa, najwięcej jednak bezpośrednio od sąsiadów, znajomych, wreszcie samych zainteresowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 259, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 274, 275]

3. Z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (w ocenie 10 pracowników socjalnych) korzysta średnio 12,9 % mieszkańców (od 6% do 20,4%). MOPR nie ma mocy sprawczej nakłonienia rodziny do pomocy lub zwiększonej opieki najbliższym. lub zwiększonej opieki. Wskazania potrzeby opieki wynikają z różnych źródeł, (np. od

lekarza, pielęgniarki środowiskowej, z sąsiedztwa, administracji osiedla, itp.) podobnie jak we wszystkich przypadkach dotyczących pomocy socjalnej.

[Dowód: akta kontroli str. 259, 260, 261, 263, 265, 267, 275]

3a. Wobec osoby wymagającej usług opiekuńczych przeprowadzany jest wywiad środowiskowy, rozpoznawana sytuacja rodziny i podejmowana jest decyzja, na ile rodzina zobowiązuje się do pomocy, a ile ośrodek jest w stanie przyznać usług. Nikt rozpoznany nie pozostaje bez opieki. Znane są również przypadki posiadania zasobnych rodzin, które odmawiają lub nie są w stanie we właściwy sposób zaopiekować się w zakresie wymaganym stosownie do wieku i stanu zdrowia. Często z wywiadu środowiskowego wynika, że najbliższa rodzina jest w stanie zabezpieczyć wsparcie takiej osobie, i nawet po podpisaniu umowy alimentacyjnej, rodzina taka potrafi wycofać się z zobowiązania. W takim przypadku Ośrodek czuje się w obowiązku zabezpieczyć niezbędną opiekę. W sytuacjach ewidentnych wg MOPR, gdy rodzina mogłaby zapewnić opiekę częściową lub całkowitą, ośrodek chcąc „sprowokować” rodzinę do opieki nad członkiem rodziny zmniejsza symbolicznie liczbę przyznanych godzin usług. W tej kwestii nie ma wsparcia Samorządowego Kolegium Odwoławczego, którego decyzje zwykle uchylają zmniejszenie symboliczne godzin opieki. Ponadto trudno jest skutecznie wyegzekwować zapisy ustawy dotyczących alimentacji. Są też przypadki sporadyczne nie korzystania z usług opiekuńczych, wynikające np. z powodów finansowych, mentalności, najczęściej osobami takimi zajmują się odpłatnie prywatne osoby. Nie jest prowadzona statystyka tych zdarzeń. Nie korzystają z usług oferowanych przez MOPR osoby np. w przypadku choroby Parkinsona, gdzie istnieje potrzeba specjalistycznych usług, które MOPR oferuje częściowo lub w pełni odpłatnie, tymczasem osoba ma możliwość skorzystania z rehabilitacji, masaży zlecanych przez lekarza w ramach NFZ – nieodpłatnie, lub też kiedy osoba korzysta z pomocy sąsiedzkiej i jest zadowolona na tyle, że odmawia pomocy, pomimo oferowanej usługi przez MOPR. Niektóre osoby zawieszają świadczenie usługi albo rezygnują z niej ze względów finansowych, szczególnie w przypadku wyższej odpłatności (wynikające z waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych powodujących przejście do wyższej kategorii odpłatności).

[Dowód: akta kontroli str. 257, 258, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273]

3b. W grupie osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych znajdują się osoby kwalifikujące się do objęcia ich opieką w DPS. Osoby nie wyrażające zgody na umieszczenie ich w DPS (główny powód), to zwykle starsze samotne schorowane osoby, chcące jak najdłużej pozostać w miejscu swojego długoletniego

zamieszkania. Kierunek działań MOPR skierowany jest do jak najdłuższej pomocy w środowisku zamieszkania.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276]

3c. Rozpoznanie co do nowych osób wymagających opieki jest sprawą złożoną, nieprzewidywalną ściślej. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć czy dana osoba w następnych latach np. będzie potrzebowała takiej pomocy, i jakiego rodzaju pomocy, czy wyrazi zgodę, czy innych uwarunkowań, których nie można w perspektywie przewidzieć. Proces usług ma zwykle charakter rozwojowy dla danej osoby. Corocznie przybywa osób wymagająca opieki, starzenie się, wyjazdy młodych członków rodziny za granicę i pozostawianie starszych osób bez opieki. Wskazywane są ogólne tendencje zmian potrzeb, ale nie jest możliwe określenie ściśle liczbowo pojawiających się potrzeb. Nikt bowiem nie jest w stanie przewidzieć realnego stanu zdrowia starszej schorowanej osoby. Środki finansowe na usługi opiekuńcze zabezpieczane są zwykle na podstawie rozpoznania z lat ubiegłych.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 260, 262, 264, 270, 274]

4. Identyfikacja osób potrzebujących skierowania do DPS następuje najczęściej w wyniku zgłoszenia rodziny, sąsiadów, szpitali i przychodni, urzędów oraz z rozeznania środowiska przez pracowników socjalnych, Wnioski i dokumentacja przygotowana jest przez pracowników socjalnych, natomiast identyfikacja wstępna potrzeb wynika najczęściej z długotrwałego własnego rozpoznania środowiska przez pracowników MOPR. W niektórych przypadkach np. postępująca choroba wymusza natychmiastowe umieszczenie w DPS i nieważne jest wówczas, kto zgłosił, ale przyjęte zostaje każde zgłoszenie.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 262, 266, 268, 269, 270, 272, 276]

4a. Występują przypadki osób wymagających pobytu w DPS, które nie są objęte tego rodzaju świadczeniem, a nawet osoby te nie są objęte żadną formą pomocy. Są to przypadki pojedyncze. Wszystkich przypadków nie można zidentyfikować. Najczęściej nie korzystają osoby z powodu przywiązania do własnych warunków i środowiska zamieszkania i wynikają one zwykle osobistych decyzji klienta (o ile nie ma postanowienia sądowego o umieszczeniu w DPS bez jego zgody). Jedna z osób silnie związana ze środowiskiem jest niewidoma i na tyle zadowolona z usług opiekuńczych MOPR (pomimo niewystarczających godzin opieki) chce pozostać w domu. Zgłoszone z różnych źródeł przypadki są natychmiast rozpoznawane i kwalifikowane do różnych form pomocy.

[Dowód: akta kontroli str. 262, 265, 266, 268, 270, 274]

4b. Wpływ odpłatności na decyzję o podjęciu bądź niepodjęciu starań o skierowanie do DPS, jeżeli istnieje taka konieczność, nie odgrywa znaczącej roli. U osób samotnych lub w

rodzinach dysfunkcyjnych wysokość opłat nie miała wpływu.. W większości przypadków kierowane do DPS-u to osoby samotne, gdzie odpłatność 70% niskiego przychodu nie ma wpływu na decyzję. Jeśli istnieje potrzeba, ponieważ usługi MOPR i rodziny nie są wystarczające, osoba taka zwykle kierowana jest do DPS niezależnie od kosztów.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 262, 266, 267, 268, 272, 273, 274]

4c. Nie są znane przypadki ograniczenia liczby skierowań ze względu na niewystarczające środki w Gminie, Ograniczeniem jest zwykle brak miejsc. Dewizą MOPR jest utrzymywanie osoby jak najdłużej w środowisku naturalnym. Rolą pracownika socjalnego jest rozeznanie środowiska, kontakt z lekarzem, wypełnienie niezbędnej dokumentacji. Skoro wszędzie środków finansowych brakuje lub są ograniczone (kryzys), dotyka to również DPS.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 262, 266, 268, 272, 276]

4d. Rozpoznanie odnośnie nowych osób, które będą wymagały skierowania do DPS jest procesem, a w większości przypadków kandydaci do DPS-u są znani pracownikom socjalnym, gdyż wcześniej zwykle korzystali z pomocy okresowo lub stale (usługi opiekuńcze lub specjalistyczne), jakkolwiek nie jesteśmy w stanie przewidzieć postępu choroby lub możliwości zabezpieczenia opieki przez rodzinę. Co do nowych osób może to być szacowane przez pracownika socjalnego z dużym marginesem prawdopodobieństwa. Jest to problem narastający z uwagi na starzenie się społeczeństwa, brak odpowiedniej opieki medycznej dla osób starszych, wyjazdy młodych za granicę bez zabezpieczenia rodziców, nieregulowany status mieszkania i przekazywania tego mieszkania spadkobiercom, bez co najmniej częściowej rekompensaty finansowej na rzecz DPS lub Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 266, 268, 272, 276]

5. Pracownikowi socjalnemu sprawy związane ze sporządzaniem dokumentacji zajmują od 10% do 50%. W indywidualnych kartach klientów ma swój zapis każde wyjście w teren i kontakt z klientem, a także kontakt z instytucjami współpracującymi.

[Dowód: akta kontroli str. 258, 260, 262, 266, 268, 270, 272, 274, 276]

W wyjaśnieniu, Dyrektor Ośrodka stwierdził między innymi, że:

„...z terenu Miasta Lublin skierowanie do DPS-ów uzyskało (...) - w roku 2004 - 215 osób, w roku 2007 - 261 osób, w roku 2008 – 281 osób, w pierwszej połowie 2009 roku. – 113 osób. Nie były prowadzone statystyki ilościowe dotyczące pochodzenia wpływających wniosków, jednak większość wniosków wpływa bezpośrednio od osób starających się o skierowanie do domu pomocy (...) obecnie na zamieszkanie w domu pomocy społecznej oczekuje 141 osób, są to osoby wymagające pobytu w takiej placówce. Osoby te korzystają z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, korzystają z usług ośrodków wsparcia, pomocy rodziny bądź prywatnych opiekunek (...) dział DPS i OW MOPR nie posiada danych dotyczących wpływu nowych zasad odpłatności na decyzję o podjęciu bądź niepodjęciu starań o skierowanie do DPS-u (...) należy przyjąć, iż potencjalnie osobami,

które w ciągu najbliższych 2 lat będą wymagały skierowania do DPS-u są osoby, które aktualnie korzystają z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania..."

[Dowód: akta kontroli str. 509]

W ocenie dyrektora MOPR „*W miesiącu pracownik socjalny poświęca średnio 40% swojego czasu pracy na sporządzanie dokumentacji, sprawozdań, natomiast 60% czasu, to właściwa praca socjalna z klientem*”.

[Dowód: akta kontroli str. 509]

3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2005-2013 (GSRPS) identyfikowała/określała pięć głównych problemów społecznych: 1) Niedostatecznie efektywny system współpracy instytucji i organizacji pomocowych, 2) Niepełnosprawność - 18,6% ogółu mieszkańców Lublina to osoby niepełnosprawne 3) Uzależnienia wśród mieszkańców miasta i przemoc w rodzinie związana z uzależnieniami. 4) Rosnąca liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka. 5) Potrzeba kształcenia ustawicznego służb pomocowych, co przyczyni się do coraz efektywniejszego rozwiązywania istniejących problemów społecznych. GSRPS nie wykazywała bezpośrednio działań z zakresu kierowania mieszkańców gminy do DPS, jak również z zakresu rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,.

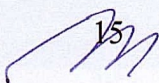
[Dowód: akta kontroli str. 557]

Wg wyjaśnienia dyrektora Ośrodka, w Strategii ze względu na jej charakter, nowatorstwo i złożoność, nie uwzględniono kierowania mieszkańców gminy do DPS-ów, natomiast położono nacisk na rozwój nowych form pomocy społecznej (w tym usług świadczonych przez DPS-y) w następujących celach i zadaniach:

W 2 celu głównym Strategii: Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych, w tym w celu szczegółowym 2.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych, realizowano zadanie 2.1.2 Tworzenie infrastruktury odpowiadającej potrzebom niepełnosprawnych i starszych mieszkańców Lublina i ich rodzin; oraz zadanie 2.1.3. Wdrażanie i promowanie innowacyjnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. W celu szczegółowym 2.2. Podniesienie efektywności systemu rehabilitacji społecznej, realizowano zadanie 2.2.2. Wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz działań samopomocowych w celu pełnej integracji.

[Dowód: akta kontroli str. 503 – 504, 557 - 558]

Roczne sprawozdania z realizacji zadań w ramach Strategii począwszy od roku 2006 przedstawiano Radzie Miasta Lublin, która rozlicza realizację zadań. Strategia realizowana

jest również przez szereg lokalnych programów, odrębnie rozliczanych. W roku 2008, rozpoczął się kompleksowy proces oceny i aktualizacji dokumentu Strategii. W sprawozdaniu za 2008 r. z realizacji Strategii wykazano między innymi: W 2008 r. całkowity koszt działań 5 celów głównych Strategii- 117,8 mln zł, (tj. wyższy o 23,04 mln zł niż w 2007 r.), w tym z budżetu państwa - 52,1 mln zł (44,25% ogółu wydatków), z budżetu gminy - 44,24 mln zł (37,53% wydatków), zaś z innych źródeł - 21,5 mln zł (18,22%).

Działania w ramach 5 celów opierały się na programach, zatwierdzonych uchwałami Rady Miasta Lublin, a poniesione koszty to: 1) „Utworzenie zintegrowanego i dynamicznego systemu pomocy efektywnie wspierającego rodzinę”-48,4 mln zł. 2) „Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych” – 29,8 mln zł. 3) „Organizacja działań wspomagających osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodzin”- 3,6 mln zł. 4) „Organizacja kompleksowych działań na rzecz dzieci, osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym”- 28,9 mln zł. 5) „Wspieranie rozwoju zawodowego osób uczestniczących w rozwiązywaniu problemów społecznych w ramach społeczeństwa informacyjnego” – 7,06 mln zł

[Dowód: akta kontroli str. 478 - 479]

4. Potrzeby Ośrodka przedstawiane Radzie Gminy,

Poza corocznymi planami finansowymi składanymi przez MOPR, których efektem było ustalenie planu dochodów i wydatków gminy, Dyrektor Ośrodka występował do Prezydenta Miasta Lublin o zwiększenie środków na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców Lublina skierowanych do DPS poza Miasto Lublin i tak: pismem z 20 lipca 2007 r. – o zwiększenie o 150 tys. zł przewidzianej w budżecie miasta kwoty 1 300 tys. zł, pismem z 27 maja 2008 r. – o zwiększenie środków z zaplanowanej w budżecie kwoty 1 600 tys. zł na 1 763 tys. zł, pismem z 27 października 2008 r. – o dalsze zwiększenie o 106 tys. zł oraz 27 kwietnia 2009 r. – o zwiększenie środków o kwotę 810 tys. zł

[Dowód: akta kontroli str. 364, 379, 397, 416, 465 - 468]

W wyjaśnieniu dyrektor Ośrodka stwierdził, że *„Potrzeby w zakresie pomocy społecznej przedstawiane są co roku w rocznym „Sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz potrzeby wynikające z realizacji zadań”. Do tych potrzeb zaliczono również rozwój nowych form pomocy społecznej. Potrzeby te stanowiły podstawę opracowania lokalnych programów pomocy społecznej”.*

[Dowód: akta kontroli str. 506]

W sprawozdaniu za 2007 r. potrzeby na 2008 r. i lata dalsze w zakresie kierowania osób do DPS oraz usług opiekuńczych dotyczyły: przygotowanie 1 dodatkowego miejsca interwencyjnego w każdym DPS, w celu przyjęcia w trybie pilnym osoby niezwłocznie

16

wymagającej pomocy. Opracowany do końca 2007 r. przez poszczególne placówki opiekuńczo – wychowawcze plan dochodzenia do standardów winien zostać zrealizowany do końca 2010 roku. Niezbędne wydaje się ustalenie zasad i sposobów monitorowania realizacji tego zadania przez poszczególne jednostki. osiągnięcia standardów w DPS-ach, rozszerzenie sieci DPS, o DPS dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych oraz DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie.

[Dowód: akta kontroli str. 357 -359]

Miasto Lublin na prawach powiatu prowadzi 5 domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym. W latach 2007- 2009 Miasto Lublin zabezpiecza 461 miejsc statutowych w lubelskich domach pomocy.

W wyjaśnieniu dyrektora Ośrodka „Liczba ta jest niewystarczająca (...) na zamieszkanie w domu pomocy społecznej oczekuje (...) w 2007r. – 140 osób, 2008r – 159 osób, 2009r – pierwsze półrocze - 141 osób (...) w latach 2007-2009 poza Lublinem mieszkało odpowiednio: w 2007r. – 118 osób, 2008r – 163 osoby, 2009r – 153 osoby. Miasto Lublin podjęło w tym zakresie działania dotyczące przewidzianego do końca roku 2009 zakończenia budowy kolejnego domu pomocy społecznej przy ul. Opalowe (...) 48 miejsc(...)58 miejsc zostanie wkrótce udostępnione w zmodernizowanym Domu Pomocy Społecznej „Betania”. Miasto Lublin (...) prowadzi 7 środowiskowych domów samopomocy, dysponujących 299 miejscami dla osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób z chorobą Alzheimera i zaburzeniami otępiennymi. Do środowiskowych domów samopomocy osoby kierowane są na bieżąco, wyjątek stanowią ośrodki wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera i schorzeniami pokrewnymi, do których czas oczekiwania wynosi nawet do 1 roku. Od listopada 2006 roku działa Specjalistyczny Ośrodek dla Ofiar Przemocy w Rodzinie dla 25 osób przy ul. Bazyliańówka 44. Osoby nie oczekują na miejsce, ...”

[Dowód: akta kontroli str. 511 - 512]

W sprawozdaniu za 2008 r. potrzeby na 2009 r. i lata dalsze w zakresie kierowania osób do DPS oraz usług opiekuńczych dotyczyły: osiągnięcia standardów w DPS-ach, dokończenia rozbudowy nowego budynku DPS „Betania”, dokończenia budowy DPS mieszkań chronionych przy ul. Opalowej. Nie wymieniono rozwoju nowych form pomocy społecznej w zakresie kierowania osób do DPS oraz usług opiekuńczych. Nie odniesiono się do realizacji potrzeb wymienionych w sprawozdaniu za 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 328 -329]

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że po 1 stycznia 2004 roku powstały następujące ośrodki: od 01.01.2004 r. -Dom Samotnej Matki dla 20 osób; od 01.01.2006 r. mieszkanie adaptacyjne dla osób bezdomnych; całoroczna noclegownia dla 15 bezdomnych kobiet; całoroczna noclegownia dla 25 bezdomnych mężczyzn; od 01.06.2006 r. ŚDS (z zaburzeniami psychicznymi) - 10 osób; od 01.11.2006 r. Specjalistyczny Ośrodek dla Ofiar Przemocy w

Rodzinie dla 25 osób oraz od 01.03.2007 r. utworzono kolejne mieszkanie adaptacyjne dla osób bezdomnych,

Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia zmieniała się następująco: w ŚDS dla osób z zaburzeniami pamięci i chorobą Alzheimera zwiększono liczbę miejsc od września 2007 r. z 15 na 18; w ŚDS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie od 01.11.2007 r. zwiększyła się liczba miejsc z 20 na 30; w Ośrodku Wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych zwiększono liczbę miejsc od 01.01.2008r. z 32 na 36 ; w ŚDS dla osób z chorobą Alzheimera i schorzeniami pokrewnymi zwiększono liczbę miejsc od 01.10.2008 roku z 15 na 18; w ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi zwiększono liczbę miejsc od 01.10.2008 roku z 10 na 16. Mimo zwiększenia liczby miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera, nadal osoby wymagające tej formy pomocy oczekują na przyjęcie do ośrodka nawet do 1 roku. Spowodowane jest to starzeniem się społeczeństwa i dużą ilością zgłaszających się osób z rozpoznaniem chorób otępiennych.

[Dowód: akta kontroli str. 511 - 512]

Na umieszczenie w DPS na terenie miasta Lublin oczekiwało na 30 czerwca 2007 r. – 144 osoby. Poza miastem zamieszkiwało 99 osób, a na umieszczenie oczekiwało 10 osób. Na 30 kwietnia 2008 r. w DPS poza miastem Lublin zamieszkiwało 124 osoby. W piśmie do Prezydenta Miasta Lublin jako uzasadnienie zwiększenia środków podano między innymi,

„...Kwota 1 600 000 zaplanowana w budżecie na rok 2008 nie jest wystarczająca (...) poza miastem Lublin zamieszkiwało 124 osoby. Jest to liczba większa niż planowana w roku 2007 co jest spowodowane rosnącym zapotrzebowaniem (...) i długim oczekiwaniem na zamieszkanie w domu pomocy społecznej na terenie miasta Lublin (...) Przewidzieć należy również, że w roku 2008 (...)poza miasto Lublin zostaną skierowane kolejne osoby, dla których należy zabezpieczyć środki...”

Na 21 października 2008 r. w DPS poza miastem Lublin zamieszkiwało 169 osób, oraz przewidywano, że do końca roku zostanie tam skierowanych dalszych 6 osób.

Wg danych na 27 kwietnia 2009 r. w DPS-ach na terenie innych powiatów zamieszkiwało 160 mieszkańców miasta Lublina oraz przewidywano, że do końca 2009 r. zostaną skierowane kolejne 32 osoby.

[Dowód: akta kontroli str. 465, 466, 467, 468]

W wyjaśnieniu, dlaczego Dyrektor MOPR występował do Prezydenta Miasta o zwiększenie środków na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców Lublina skierowanych do DPS-ów poza miastem Lublin na DPS, Dyrektor Ośrodka stwierdził m. in.

„Po wprowadzeniu ustawy i rozporządzenia regulujących standardy w DPS, Miasto Lublin straciło znaczną ilość miejsc w DPS-ach. Miasta nie było stać na prowadzenie jednocześnie we wszystkich domach programów naprawczych ze względów finansowych. Są one w 2 DPS

zrealizowane, jeden z nich posiada rejestrację na czas nieokreślony, drugi ma ukończony program naprawczy i oczekuje na taką rejestrację. W dwóch kolejnych są prowadzone prace remontowe, które jeszcze w tym roku pozwolą na wystąpienie z wnioskiem do wojewody o rejestrację na czas nieograniczony. W piątym DPS zakończono w czerwcu 2009 r. program naprawczy polegający m.in. na rozbudowie i zwiększeniu o 58 liczby miejsc, oraz przewidywanie zakończenie w 2009 r. budowy nowego DPS (48 miejsc), co pozwoli w najbliższym na znaczące ograniczenie kierowania mieszkańców poza Lublin.

[Dowód: akta kontroli str. 552 - 553]

5. Usługi opiekuńcze

Wg zakresu⁶ do głównych zadań działu pś należy między innymi: 1. Organizowanie i udzielanie doradztwa metodycznego dla Filii. 2. Opracowywanie materiałów dydaktycznych i informacyjnych. 3. Organizowanie szkoleń. 4. Dokonywanie analiz służących ocenie jakości i efektywności pomocy społecznej, 5. Koordynacja pracy Filii MOPR, 6. Rozpatrywanie skarg na działalność Filii, 7. Przeprowadzanie z upoważnienia Dyrektora MOPR kontroli w Filiach, 11. Nadzór nad realizacją zadania pomocy społecznej w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

[Dowód: akta kontroli str. 436]

W sprawozdaniu merytorycznym z działalności działu pś za 2007 r. wykazano m. in:

Ad. 1 w części doradztwo metodyczne - pracownicy działu przekazali do wiadomości i stosowania m.in. 8 aktów prawnych, udzielali doradztwa o charakterze informacyjnym, „...Doradztwo w powyższym zakresie miało w większości przypadków postać indywidualnych konsultacji, przybierało formę pisemną, jak również instruktażową (instruktaż przeprowadzony przez pracowników Działu Pomocy Środowiskowej dla przedstawicieli Filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w zakresie redagowania korespondencji służbowej)(,...) doradztwo dla pracowników socjalnych w zakresie rozpatrywania interwencyjnych spraw wnoszonych przez osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Dotyczy to zarówno spraw wykazanych w ramach postępowań skargowych jak i spraw indywidualnych o charakterze interwencyjnym...”

[Dowód: akta kontroli str. 437]

Ad. 3. Przygotowano 37 szkoleń zewnętrznych z udziałem 271 pracowników Ośrodka oraz przeprowadzono 4 szkolenia o charakterze wewnętrznym dla 107 osób. Pracownicy działu pś byli odpowiedzialni za stronę organizacyjną szkoleń, zapewnienie bazy lokalowej, sprzętu audio-wizualnego, materiałów szkoleniowych, pomocy dydaktycznych, serwisu kawowego jak również przekazanie dyplomów uczestnikom szkoleń.

[Dowód: akta kontroli str. 442]

⁶ Zarządzenie wewnętrzne nr 58/2008 z dnia 18 września 2008 r. Dyrektora MOPR w sprawie ustalenia szczegółowej struktury organizacyjnej oraz szczegółowego zakresu działania pionu ds. pomocy środowiskowej MOPR w Lublinie

Ad. 6. Rozpoznano 232 sprawy interwencyjne indywidualnych klientów, z tego w 192 przypadkach przygotowano odpowiedź do instytucji i osób zgłaszających prośbę. Na 4 skargi od klientów Ośrodka w trzech przypadkach skargi okazały się bezzasadne, zarzuty oddalono.

Ad. 7 Przeprowadzono 5 wizytacji z zakresu podziału i dysponowania budżetem w filiach. Przeprowadzono wizytację w wybranych sekcjach, przeprowadzono w filii nr 2 kontrolę procesów związanych z postępowaniem administracyjnym, w szczególności poprzez kontrolę ustalania uprawnień do świadczeń, kontrolę wydawania postanowień, kontrolę wydawania decyzji administracyjnych. Stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, w procesie decyzyjnym, w tym również instytucji doręczeń, a czynności utrwalono w formie pisemnego protokołu, który został przekazany jednostce oraz włączony do dokumentacji działu pś.

[Dowód: akta kontroli str. 438 - 439]

Ad. 11. Przedstawiciel działu pś uczestniczył w pracach przygotowania szczegółowych warunków oraz w pracach komisji konkursu wyboru ofert na świadczenie usług opiekuńczych. Dział pś prowadzi nadzór nad realizacją zadania w szczególności poprzez analizę dokumentacji sprawozdawczej oraz kontrole w środowisku osób korzystających z usług opiekuńczych, jak również w siedzibach podmiotów świadczących usługi.

[Dowód: akta kontroli str. 445 - 446]

W wykazie meldunków, raportów i opracowań pośród 23 pozycji, bezpośrednio 3 z nich dotyczyły usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych; wsparcia osób niepełnosprawnych, starszych i przewlekle chorych oraz obciążenia pracą pracowników socjalnych w filiach.

[Dowód: akta kontroli str. 447 - 449]

W sprawozdaniu merytorycznym z działalności działu pś za 2008 r. wykazano m. in.:
Ad. 1 w części doradztwo metodyczne - pracownicy działu przekazali do wiadomości i stosowania m.in. 10 aktów prawnych, udzielali doradztwa o charakterze informacyjnym, „ ..w przypadku wystąpienia wątpliwości czy też błędnej interpretacji i wykładni obowiązujących przepisów prawa. W większości przypadków miało ono postać indywidualnych konsultacji oraz przybierało formę pisemną np. protokoły z postępowań skargowych, wizytacji doraźnych jak również instruktażową ... ”

[Dowód: akta kontroli str. 451 -452]

Ad. 3. Przygotowano 43 szkolenia zewnętrzne z udziałem 389 pracowników Ośrodka. Nie wykazano szkoleń o charakterze wewnętrznym.. „Pracownicy działu PŚ byli odpowiedzialni za przygotowanie strony organizacyjnej udziału pracowników w szkoleniu poprzez przekazywanie programów konferencji oraz przesyłanie formularzy zgłoszeniowych. ”

[Dowód: akta kontroli str. 455]

20

Ad. 6. Rozpoznano 216 spraw o charakterze interwencyjnym indywidualnych klientów, z tego w 131 przypadkach udzielono pisemnej informacji „...o sposobie załatwienia w oparciu o informacje uzyskane z Filii oraz analizę dokumentacji osób zainteresowanych. W pozostałych przypadkach sprawy zostały rozpatrzone przez pracowników Działu lub przekazane wraz ze wskazaniem co do sposobu załatwienia do właściwych Filii MOPR”

Pośród skarg, które wpłynęły od klientów Ośrodka, w 8 przypadkach skargi okazały się bezzasadne, a podnoszone zarzuty oddalono.

„W jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowości natury formalnej, jednak nie miały one wpływu na rozstrzygnięcie w zakresie udzielenia pomocy z MOPR (...) W jednym przypadku, (...) uznano, że stawiane zarzuty są słuszne, (...) merytoryczna strona sprawy nie została rozpatrzona (...) gdyż nie zachowano toku postępowania obowiązującego w kpa.(...)„ W drodze protokołów z postępowań wyjaśniających, wskazano pracownikom ewentualne popełnione błędy i pouczano w zakresie prawidłowego prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach z zakresu pomocy społecznej.”

[Dowód: akta kontroli str. 452 -453]

W rejestrze skarg i wniosków MOPR w Lublinie posiadającym nr identyfikacyjne MOPR.D.I.0560 oraz MOPRD.I.0350 obejmujących lata od 2003 r. do 2009 włącznie, odnotowano: w 2004 r. – 15, w 2005 r. – 12, w 2006 r. – 10, w 2007 – 8, w 2008 r.- 16 oraz w I kwartale 2009 r. – 4.

W 2007 r. skargi dotyczyły: 1. Braku dostatecznej pomocy socjalnej spowodowanej niewłaściwym rozpoznaniem – załatwiona negatywnie, zarzuty nie znajdują uzasadnienia, 2. Niewłaściwe zachowanie pracownika, załatwiona negatywnie, zarzuty nie znajdują uzasadnienia, data wpływu skargi 18.06.07, data skierowania do załatwienia 19.07, termin załatwienia 18.07.07, data załatwienia 10.07. 3. Niewłaściwe przygotowanie posiłków, zbyt skromne racje, kier. DPSiOW, brak opisu sposobu załatwienia sprawy. 4. Skarga Przewodniczącego Rady Miasta oraz Wydziału Audytu UM na Pracowników PŚS , dyr. PŚS, - skarga bezzasadna, 5. Skargi pod lp. 5 – 8 dotyczyły skargi na pracownika, i pracowników socjalnych, skargi stażystki dotyczącej przebiegu stażu oraz na psychologa i kierownika terapii zajęciowej, nie podano dat załatwienia oraz zawiadomienia skarżącego oraz sposobu załatwienia tych skarg.

W 2008 r. spośród 16 skarg 12 uznano jako bezzasadne, 1 skargę uznano jako częściowo zasadną, dwie skargi przekazano do rozstrzygnięcia przez SKO, skarga nr 4 - dotycząca kierownika Filii 4 nie podano sposobu załatwienia sprawy, w 8 przypadkach nie podano daty zawiadomienia wnoszącego o skierowaniu sprawy do załatwienia, w 7 przypadkach nie podano informacji o dacie i zawiadomieniu o sposobie załatwienia sprawy. W 1 przypadku nie podano daty załatwienia sprawy.

24

W I kwartale 2009 r. wszystkie 4 skargi uznano jako bezzasadne. Skargi dotyczyły zażalenia na decyzję MOPR na wysokość przyznanych środków z PFRON, na wysokość zaliczki alimentacyjnej, na pracownika socjalnego, oraz dyrektora DPS. W 2 przypadkach nie podano daty zawiadomienia wnoszącego o skierowaniu sprawy do załatwienia, w 1 nie podano informacji o dacie i zawiadomieniu o sposobie załatwienia sprawy, w 2 sprawach nie podano daty skierowania sprawy do załatwienia.

[Dowód: akta kontroli str. 157]

Ad. 7 Przeprowadzono 5 wizytacji z zakresu podziału i dysponowania budżetem w filiach. Przeprowadzono 5 wizytacji filii, których przedmiotem były oceny wdrażania programu komputerowego, dokonano wizytacji w 5 sekcjach, których przedmiotem było: „...sprawdzenie organizacji pracy pod kątem obciążenia pracą pracowników socjalnych, prowadzonej dokumentacji, stosowanych metod pracy socjalnej, adekwatności podejmowanych działań do sytuacji osoby/rodziny odnotowanej w aktach sprawy, harmonogramu pracy ze szczególnym uwzględnieniem stopnia realizacji zapisów ustawowych odnośnie wykorzystania 50% czasu pracy na działania w środowisku oraz na rzecz społeczności lokalnej.”

W sprawozdaniu podano, że czynności podjęte podczas powyższych wizytacji, zastane fakty, wnioski końcowe jak i zalecenia odnośnie właściwego organizowania czasu pracy zostały każdorazowo umieszczone w protokołach, które przekazano jednostkom wizytowanym oraz włączono do dokumentacji działu pś.

Ad. 11. „Dział PŚ prowadzi nadzór nad realizacją zadania w szczególności poprzez analizę dokumentacji sprawozdawczej oraz przeprowadzone kontrole podmiotów. Kierownik działu prowadził z podmiotami świadczącymi usługi liczną korespondencję stanowiącą odpowiedź na wątpliwości w sprawie zapisów umowy zlecającej do wykonania przedmiotowe zadanie. Dotyczyły one między innymi kwestii wkładu własnego, wskaźnika udziału bezpośredniej obsługi klienta w realizacji zadania.”

Pracownik działu wspólnie z pracownikiem Sekcji organizacyjnej przeprowadzili 2 kontrole podmiotów realizujących zadania w postaci usług opiekuńczych: Przedmiotem postępowania kontrolnego było: stan realizacji zadań określonych umową, efektywność, rzetelność i jakość realizacji zadania, prawidłowość wykorzystania dotacji na realizację zadania, prawidłowość prowadzonej dokumentacji. Kontrolą objęto okres od 01 kwietnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. W sprawozdaniu z działalności podano m. in.

„W dniu 10 grudnia 2008 r. odbyło się spotkanie Dyrekcji MOPR z przedstawicielami podmiotów świadczących usługi(...) na rzecz mieszkańców miasta Lublin oraz kierownikami Filii MOPR, podczas którego zostały poruszone kwestie związane ze wzrostem kwot odpłatności ponoszonych przez podopiecznych, zakresem usług opiekuńczych zawartych w treści decyzji administracyjnych MOPR, sprawowaniem opieki nad najcięższymi przypadkami stanu zdrowia podopiecznych, jak również z zakresem czynności wliczanych do bezpośredniej opieki nad podopiecznymi.”

[Dowód: akta kontroli str. 458 - 459]

W wykazie meldunków, raportów i opracowań wymienionych w sprawozdaniu działu pś za 2008 r. pośród 8 pozycji, bezpośrednio 2 z nich dotyczyły opracowania ilościowego wykazu klientów MOPR korzystających z usług opiekuńczych,

[Dowód: akta kontroli str. 460 -461]

W wyjaśnieniu, dlaczego w sprawozdaniu nie odniesiono się do wszystkich zadań wymienionych w zakresie działalności działu, kierownik działu pś stwierdziła m. in.: *„Sprawozdanie koncentruje się na kwestiach związanych ze specyfiką realizowanych zadań o charakterze środowiskowym, a ponadto dział pś nie posiada pełnomocnictwa (upoważnienia) do wydawani decyzji administracyjnych.”*

[Dowód: akta kontroli str. 548 -549]

W wyjaśnieniu, dlaczego w sprawozdaniu z działalności MOPR nie podano ilościowych danych np., w ilu przypadkach (lub %) wystąpiły stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości w wydawaniu postanowień oraz procesie decyzyjnym, oraz dlaczego nie podano przez kogo, wobec kogo i jakie działania podjęto dla uniknięcia w przyszłości takich zdarzeń,

„Powyższe informacje są zawarte w protokołach z przeprowadzonych kontroli lub posiedzeń/zebrań w których znajdują się powyższe szczegóły. Protokoły powyższe znajdują się w dziale i komórce kontrolowanej”

[Dowód: akta kontroli str. 552-553]

Dział pś, w którego zakresie jest m. in. kontrolowanie i nadzór nad filiami nie posiada podstawowych danych dotyczących np. liczby i charakteru odwołań do SKO, liczby decyzji administracyjnych i ich rodzajów wydanych przez filie, a wyjaśnianie i przygotowywanie zbiorcze niektórych podstawowych danych przez pracowników działu pś w Ośrodka na ul. Grodzkiej trwało kilka dni, ponieważ wymagało zebrania danych z filii, a nawet z sekcji.

W wyjaśnieniu, co jest powodem takiej sytuacji, pomimo że istnieją stanowiska (w poszczególnych filiach) oraz dział i sekcja ds. analiz i sprawozdawczości w Ośrodku, Dyrektor Ośrodka stwierdził:

„Bardzo obszerna ilość pytań nie pozwalała na szybsze przygotowanie odpowiedzi”

[Dowód: akta kontroli str. 552 -553]

Wydatki na pomoc społeczną (dział 852) w budżecie Gminy Lublin w poszczególnych latach stanowiły: w 2004 - 16,9% (tj.126 329,7 tys. zł); w 2007- 16,6%;(tj.177 115,1 tys. zł); w 2008 - 15,2% (tj.185 261,2 tys. zł); oraz w 2009 (I kw.) – 15,4%(tj.46 157,0 tys. zł);

Wydatki na świadczenia (MPiPS) w wydatkach na pomoc społeczną (dział 852) stanowiły w latach: 2004 – 13,2%; w 2007 – 11,7%; w 2008 – 13,5% oraz w 2009 – 13,3%

Wydatki na usługi opiekuńcze w wydatkach na pomoc społeczną (dział 852) stanowiły w latach: 2004 – 6,3%; w 2007 – 5,5%; w 2008 – 6,0% oraz w 2009 – 5,8%

Wydatki za pobyt mieszkańców w DPS w wydatkach na pomoc społeczną (dział 852) stanowiły w latach: 2004 – 0,1%'; w 2007 – 0,8%; w 2008 – 1,1% oraz w 2009 – 1,2%

Wynagrodzenia pracowników Ośrodka w wydatkach na pomoc społeczną (dział 852) stanowiły w latach: 2004 – 6,2%'; w 2007 – 6,0%; w 2008 – 6,6% oraz w 2009 – 7,2%

[Dowód: akta kontroli str. 302 - 303]

W ramach zleconych gminom zadań w 2007 r. przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi 132 osobom (126 rodzin). Udzielono łącznie 168 739 świadczeń, których koszt wyniósł 1 481 493zł.

[Dowód: akta kontroli str. 108]

W ramach zadań własnych gmin w 2007 r. przyznano decyzją ogółem 2 390 osobom (2303 rodziny) usługi opiekuńcze, w tym 304 osobom (297 rodzin). Udzielono łącznie 1 611 583 usług opiekuńczych, których koszt wyniósł 9 596 354zł, w tym 173 704 usług opiekuńczych specjalistycznych, z tego 1 195 161zł stanowił koszt usług specjalistycznych.

Dla 570 osób (559 rodzin) przyznano decyzją świadczenie odpłatności gminy za pobyt w DPS. Łączna liczba świadczeń wyniosła 5 945 a kwota świadczeń 10 224 538zł

[Dowód: akta kontroli str. 109]

W ramach zleconych gminom zadań w 2008 r. przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi 132 osobom (130 rodzin), Udzielono łącznie 174 614 świadczeń, których koszt wyniósł 1 928 754 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 142]

W ramach zadań własnych gmin w 2008 r. przyznano decyzją ogółem 2 034 osobom (1 982 rodziny) usługi opiekuńcze w tym 205 osobom (203 rodziny), Udzielono łącznie 1 337 166 usług opiekuńczych, w tym 129 898 usług opiekuńczych specjalistycznych których koszt wyniósł 10 827 226 zł, z tego 1 169 082 zł. to koszt usług specjalistycznych. Dla 600 osób (589 rodzin) przyznano decyzją świadczenie odpłatności gminy za pobyt w DPS. Łączna liczba świadczeń wyniosła 5 890, a kwota świadczeń 13 807444 zł

[Dowód: akta kontroli str. 143]

W okresie kontrolowanym 13 ośrodków wsparcia i domów pomocy społecznej współpracowało na podstawie umowy lub umowy zlecenia, zawartych z MOPR na realizację zadań pomocy społecznej. Łączna kwota umów zawartych na poszczególne lata wynosiła: 2007 r. - 4 823 tys. zł, 2008 r. – 5 145 tys. zł. oraz 2009 r. 5 322 tys. zł

[Dowód: akta kontroli str. 155]

W wyjaśnieniu, jakie były formy opieki wobec osób, które uzyskały skierowanie do DPS, ale z braku miejsc nie zostały przyjęte, Dyrektor Ośrodka stwierdził między innymi, że:

24

„... zabezpieczana jest opieka w ich miejscu zamieszkania w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych w zależności od sytuacji zdrowotnej i rodzinnej. Wymiar i zakres jest określony na podstawie dokumentacji medycznej oraz wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania osoby zainteresowane (...) W ramach uzupełnienia wsparcia w formie usług, Ośrodek organizuje również pomoc wolontariuszy.(...) udzielane jest także wsparcie finansowe w formie pieniężnej lub rzeczowej adekwatnej do indywidualnej sytuacji życiowej np.: zasiłek stały z tytułu wieku lub niepełnosprawności, zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby oraz zasiłków celowych lub specjalnych zasiłków celowych z przeznaczeniem między innymi na: dofinansowane do kosztów leczenia, a także na zakup posiłku lub żywności.(...) MOPR dysponuje również możliwością skierowania osób (...) wymagających pomocy do Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów działającego przy Filii Nr 5 MOPR w Lublinie. Jest to placówka wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych mogących funkcjonować samodzielnie”

[Dowód: akta kontroli str. 513 - 514]

Wg rejestru (strona internetowa Urzędu Wojewódzkiego www.wps.lublin.uw.gov.pl) placówek, funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego, które prowadzone w ramach działalności gospodarczej świadczą usługi dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, prowadzonych na podstawie art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wg stanu na 9 czerwca 2009 r. w Lublinie zarejestrowane są 4 prywatne placówki opiekuńcze. Jedna z nich posiada zezwolenie na czas nieokreślony, pozostałe trzy placówki na czas określony do 31.12.2010 roku. Łącznie ww. 4 placówki prywatne oferują 81 miejsc (od 9 do 40 miejsc).

Dyrektor MOPR wyjaśnił, że: *„Koszt utrzymania mieszkańca w powyższych placówkach nie jest nam znany, ponieważ nie zdarzyło się do nich kierowanie osób wymagających pomocy”*.

[Dowód: akta kontroli str. 499, 533]

6. Zlecenie świadczeń usług opiekuńczych podmiotom prywatnym (fundacje, stowarzyszenia, podmioty gospodarcze)?

6.1. Domy pomocy społecznej

W okresie kontrolowanym Ośrodek finansował świadczenie usług przez DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych – prowadzony przez Prawosławną Diecezję Lubelsko – Chełmską, posiadający na koniec 2004 r. 22 miejsca, z których w 2004 . skorzystało 24 osoby. W roku 2004 Ośrodek przeznaczył dla ww. domu dotację w wysokości 320 tys. zł, w roku 2007 – 410 tys. zł, w roku 2008 - 420 tys. zł oraz w 2009 r. – 450 tys. zł., co odpowiadało średnim miesięcznym kwotom w 2004 r. - 1 111 zł; (75,8%) w 2007 r. – 1 423,6 zł (68,6%); w 2008 r. – 1 458,3 zł (70,3%) oraz w 2009 r. – 1 562,5 zł (75,3%).średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w ww. DPS, który wynosił w 2004 r. – 1 464,85 zł; w latach 2007, 2008 i 2009 r. - 2074, 42 zł

[Dowód: akta kontroli str. 154 – 155, 355, 555]

Odnosnie dotowania podmiotu niepublicznego kierownik dzialu dps i ow, stwierdzila:

„PDPS dysponuje 26 miejscami, na które MOPR kieruje osoby wymagające tej formy pomocy. Dotacja MOPR przyznawana w latach 2007 – 2009 pokrywała w części koszty pobytu dla mieszkańców skierowanych przez MOPR, pozostałe środki pochodziły z dotacji Urzędu Wojewódzkiego.”

[Dowód: akta kontroli str. 534 - 535]

6.2 Usługi opiekuńcze

W latach 2007 – 2009 pięciu jednostkom zewnętrznym MOPR zlecał świadczenie usług opiekuńczych i usług opiekuńczych specjalistycznych, w tym jednej z tych jednostek usługi opiekuńcze specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Łączna wartość zawartych umów na świadczenie ww. usług (bez usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi) wynosiła w roku 2007 – 7 700 tys. zł (od 1 kwietnia, tj. 9 miesięcy). w 2008 r. – 9 995 tys. zł oraz w 2009 r. – 10 300 tys. zł. Umowy na usługi opiekuńcze specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi opiewały w latach 2007 – 2009 odpowiednio na 918 tys. zł; 1 488 tys. zł oraz 1 850 tys. zł.

Wyplacona wartosc razem za uslugi opiekuńcze i specjalistyczne (bez uslug dla osob z zaburzeniami psychicznymi) wynosiła w tych latach odpowiednio 6 027,2 tys. zł (78% kwoty umowy), 9 290 tys. zł (92%) oraz 2 322,5 tys. zł (22%). Wyplacone srodki na uslugi opiekuńcze specjalistyczne dla osob z zaburzeniami psychicznymi wynosiły odpowiednio 1 041 tys. zł (113%); 1 787 tys. zł (120%) oraz 458 tys. zł, (24% kwoty umowy).

[Dowód: akta kontroli str. 435]

Wysokosc stawek godzinowych za swiadczone uslugi opiekuńcze wynosiły: W 2004 r. za uslugi opiekuńcze - srednio 3.12 zł (od 3,00 zł do 3.31 zł); specjalistyczne uslugi opiekuńcze, (w tym z zaburzeniami psychicznymi) - srednio 3,99 zł (od 3,5zł do 4,5 zł) W 2007 r. do 31 marca za uslugi opiekuńcze - 5,00 zł; specjalistyczne uslugi opiekuńcze – 7,00 zł; specjalistyczne z zaburzeniami psychicznymi) –8,00 zł; a od 1 kwietnia za uslugi opiekuńcze-6,20 zł; specjalistyczne uslugi opiekuńcze-7,00 zł; specjalistyczne z zaburzeniami psychicznymi-8,00zł (od 1 pazdziernika-11 zł). W 2008 r. za uslugi opiekuńcze -8,00 zł; specjalistyczne uslugi opiekuńcze-9,00 zł; specjalistyczne z zaburzeniami psychicznymi) –11,00 zł; oraz w 2009 r. za a) uslugi opiekuńcze - 9,00 zł; specjalistyczne uslugi opiekuńcze-10,00 zł; specjalistyczne z zaburzeniami psychicznymi)-12,00 zł;

[Dowód: akta kontroli str. 432 - 434]

7. Dokumentacja dotycząca kierowania mieszkańcami gminy do DPS

Jednolite zasady postepowania z pismami i aktami sprawy okresla Instrukcja kancelaryjna wprowadzona Zarzadzeniem Wewnetrznym nr 23 Dyrektora MOPR 7 listopada 2003 r.

Podstawowe czynności kancelaryjne w MOPR między innymi obejmują ewidencjonowanie, rejestrowanie rozdział i wysyłanie korespondencji (każde pismo wpływające lub wysyłane) wykonywane są przez sekretariat główny, sekretariaty filii oraz przez referentów odpowiedzialnych za merytoryczne załatwienie danej sprawy. (§ 4). Jednolity rzeczowy wykaz akt MOPR w Lublinie określał między innymi pod pozycją: 404 Działalność opiekuńcza i usługi opiekuńcze; 4040 – wywiady środowiskowe - kategoria archiwalna B5, co określa przechowywanie dokumentacji komórki macierzystej w archiwum zakładowym przez lat 5; 4042 – Usługi opiekuńcze (40420, 40421, 40422) - kategoria archiwalna B5 oraz 407 - Domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia; 4070 – Domy pomocy społecznej, organizacja, funkcjonowanie nadzór kategorię archiwalną A, co oznacza dokumentację mającą wartość historyczną przewidzianą do przekazania do Archiwum Państwowego w Lublinie (dotyczy: Regulaminów, statutów, sprawozdań, planów pracy, lustracji, kontroli). Dla każdej placówki prowadzone odrębna teczka. 4071 – Kierowanie do DPS oraz 4072 – Odpłatność za pobyt w DPS, kategorię archiwalną B5 (dotyczy: korespondencji, gromadzonej dokumentacji, uzgodnień, skierowań, opinii placówek, decyzji). Dla każdej placówki prowadzone odrębna teczka.

[Dowód: akta kontroli str. 556]

Wnioski o skierowanie do DPS są dekretowane przez kierownika działu dps i ow, na pracownika wieloosobowego stanowiska ds. dps, a następnie przekazywane są do Sekcji Pracy Socjalnej MOPR właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby występującej z wnioskiem. Na tej podstawie pracownik socjalny sporządza wywiad środowiskowy pod kątem skierowania do DPS. Nie występowały przypadki braku skierowań ze strony gminy wynikające z pobudek ekonomicznych. W przypadku, gdy wniosek nie spełniał wymogów formalnych, odsyłany był z pouczeniem do uzupełnienia braków.

[Dowód: akta kontroli str. 507]

Dla wpływających wniosków prowadzony jest rejestr spraw, w którym zapisane są: imię i nazwisko osoby, adres zamieszkania i pobytu, rodzaj wydanej decyzji bądź pisma, dane osób zobowiązanych i odpowiedni DPS.

[Dowód: akta kontroli str. 536 - 537]

Prowadzący niniejszą kontrolę nie był w stanie dokonać oceny prawidłowości oraz terminowości wydawania decyzji administracyjnych o skierowaniu, umieszczeniu lub o ustaleniu opłaty ponieważ w posiadaniu działu znajdują się częściowa dokumentacja będąca podstawą wydania decyzji, w całości bowiem dokumentacja przekazywana jest do DPS.

Badanie 30 wybranych losowo decyzji dotyczących DPS wykazało między innymi:.

Z 12 zbadanych decyzji (z 261 w roku 2007) w 3 przypadkach Nr 407/B-01/07, Nr 407/B-25/07, oraz Nr 407/B-50/07 nie znajdowały się żadne decyzje –natomiast były to wywiady alimentacyjne przeprowadzone z osobą zobowiązana na rzecz mieszkańca DPS, w innych 3 przypadkach o numerach Nr 407/B-150/07, Nr 407/B-200/07- Nr 407/A-225/07; Nr 407/A-250/07- były to decyzje o wygaszeniu decyzji,

Z 13 zbadanych decyzji (z 281 w 2008 r.) znajdowały się decyzja nr 407/A-01/08 – wygaszająca, decyzja nr 407/A-20/08 – o umorzeniu postępowania w sprawie skierowania do DPS; decyzja nr 407/A-40/08 – o uchyleniu skierowaniu do DPS; dokumentacja nr 407/A-80/08 – kontynuacja wniosku MOPR o ustalenie miejsca zamieszkania; dokumentacja nr 407/A-150/08 – postanowienie o umorzeniu postępowania o ustanowieniu kuratora.

Z 5 zbadanych decyzji (ze 113 w 2009 r.) decyzja Nr 407/B-1/09 - o wygaszeniu decyzji kierującej, Nr 407/B-40/09 - wywiad alimentacyjny na rzecz osoby posiadającej skierowanie do DPS- kontynuacja sprawy z roku 2007; decyzja Nr 407/B-60/09 - o uchyleniu decyzji kierującej; decyzja Nr 407/B-80/09 - o wygaszeniu decyzji kierującej

„Numer nadawany osobie w danym roku kalendarzowym nie oznacza, że pod tym numerem będą znajdowały się decyzje. Często pod numerem osoby gromadzona jest dokumentacja dotycząca ustalenia osób zobowiązanych, wysokości ich zobowiązania, ustanowienia kuratora osoby nieobecnej, wnioski do sądu, odwołania do SKO, inne dokumenty związane z daną osobą (...) Numer 4071 –wg instrukcji kancelaryjnej dotyczy całej dokumentacji kierowania do DPS, Numer 4072 – wg instrukcji kancelaryjnej dotyczy odpłatności osoby i gminy. (...) Dla każdego DPS na terenie Miasta Lublina prowadzony jest rejestr osób oczekujących na umieszczenie w DPS (po otrzymaniu decyzji o skierowaniu bądź informację o umieszczeniu na liście osób oczekujących do DPS) zawierający imię i nazwisko osoby, adres zamieszkania i pobytu, rodzaj wydanej decyzji, nr nadany w rejestrze głównym oraz datę wydania decyzji. Listy osób oczekujących na miejsce w DPS zawierały wykaz osób posiadających zarówno decyzje umieszczające jak i wykaz osób posiadających decyzje kierujące, pozycja na liście oczekujących np. z decyzją wydaną w latach wcześniejszych nie świadczy o tym, że dana osoba nie była zapraszana do zamieszkania, termin przybycia do DPS mogła sobie przesunąć ze względów osobistych lub zdrowotnych.

[Dowód: akta kontroli str. 536 - 537]

Listy oczekujących przygotowane przez DPS nie posiadały jednolitej formy oraz treści, i tak:

1) DPS im. Matki Teresy z Kalkuty było to 2 zestawienia osób zawierające: lp, imię i nazwisko oraz numer decyzji kierującej, lub numer decyzji umieszczającej, brak było daty

przygotowania lub aktualności danych, oraz dat wystawienia decyzji. Kolejność na liście nie odpowiadała kolejnym numerom decyzji kierujących lub umieszczających

2) PDPS Diecezji Lubelsko – Chełmskiej wykazano listę 10 nazwisk i imion, w tym jedną osobę z dopiekiem bez decyzji

3) DPS „Betania” – wykazano listy nazwisk i imion 1. Decyzja kierująca przed 1 stycznia 2004 r. – 6 osób 2. Skierowanie po 01.01.2004 r. - 10 osób (w tym w dwóch podano że przysłano rezygnację, brak decyzji uchylającej) 3. Decyzja umieszczająca – 3 osoby (w tym w jednym podano że przysłano rezygnację, brak decyzji uchylającej) 4. Listę osób oczekujących na miejsce w DPS „Betania” – 16 osób (adresy zamieszkania)

4) DPS –Kalina wykazano listy nazwisk i imion 1. Decyzja umieszczające – 11 osób 2. Skierowania - 61 osób

5) DPS im. W. Michelisowej wykazano listy osób posiadających decyzje kierujące, w roku 2007 i 2008 (imię i nazwisko, adres i datę wydania decyzji)

W wyjaśnieniu, dotyczącym umieszczania na liście oczekujących zarówno osób z decyzjami kierującymi jak i umieszczającymi, st. pracownik socjalny działu dps i ow, stwierdziła, że osoby posiadające decyzję umieszczającą są zapraszane do zamieszkania sukcesywnie w miarę zwalniania się miejsc wg daty wydania decyzji.

[Dowód: akta kontroli str. 538 - 545]

W sytuacji rozstrzygnięcia niezgodnego z oczekiwaniami świadczeniobiorcy, osoby skorzystały z przysługującego im prawa wniesienia odwołania do organu wyższej instancji:

Lata	Ilość zaskarżonych decyzji	Sprawy rozstrzygnięte w myśl art. 132 kpa	Sprawy skierowane do SKO	Rozstrzygnięcie SKO:	
				1) uchylone	2) utrzymane
2004	42	13	29	1) uchylone – 7; 2) utrzymane- 22	
2005	67	21	46	1) uchylone – 11; 2) utrzymane – 28 3) uchybienie terminu – 7	
2006	109	44	65	1) uchylone – 16; 2) utrzymane – 35 3) uchybienie terminu – 14	
2007	102	46	56	1) uchylone -26; 2) utrzymane -23; 3) umorzone postępowanie odwoławcze, uchybienie terminu – 7	
2008	95	42	53	1) uchylone – 19; 2) utrzymane – 32 3) uchybienie terminu – 2	
2009	88	35	53	1) uchylone – 16; 2) utrzymane – 20 3) umorzone postępowanie odwoławcze, uchybienie terminu – 6 4) oczekuje na rozpatrzenie – 11	

[Dowód: akta kontroli str. 514 - 515]

Odwołania wniesione do rozstrzygnięcia przez SKO w sprawie DPS dotyczyły decyzji:

W 2007 r.- odmowy przeniesienia do innego DPS-u (umorzenie postępowania), odmowy częściowego zwolnienia z odpłatności za pobyt w DPS (uchylenie decyzji); 2 odwołania

od decyzji o odpłatności za pobyt w DPS (uchylenie decyzji, umorzenie postępowania); nie kwalifikowania się do DPS (utrzymanie w mocy); odwołanie innej Gminy od postanowienia o przekazaniu dokumentacji do gminy właściwej miejscowo (umorzenie postępowania).

W 2008 r. odmawiającej skierowania do DPS (utrzymanie w mocy), 6 - nie kwalifikowania się do DPS (1 uchylenie terminu, 4 uchylecia zaskarżonej decyzji, prośba o uzupełnienie dokumentacji); 3 skierowania do DPS właściwego (3 utrzymania w mocy); odmowy umorzenia zaległości w opłatach za DPS (uchylenie zaskarżonej decyzji), 4 decyzje nie przedłużające pobytu w ośrodku wsparcia (uchylenie zaskarżonej decyzji); postanowienia Gminy zobowiązanej do opłaty za pobyt swojej mieszkanki w lubelskim ośrodku wsparcia – uchylenie postanowienia; ustalającej odpłatność (utrzymane w mocy).

W 2009 r.- skierowania do DPS właściwego (utrzymanie w mocy)

[Dowód: akta kontroli str. 550 - 551]

8. Wysokość opłat dla osób skierowanych do poszczególnych rodzajów DPS-ów

Miasto Lublin na opłacenie pobytu osób skierowanych do DPS poniosło następujące koszty: w 2004 r. – brak danych o kosztach poniesionych za osoby skierowane poza Lublin, poniesione koszty Miasto Lublin – 12 914 250,11 zł. W 2007 r. poza Lublinem - 1 376 892,39 zł, Miasto Lublin- 15 220 730, 67 zł, łącznie -16 597 623,06 zł, W 2008 r. poza Lublinem -2 030 384,99 zł; Miasto Lublin - 16 582 922,13 zł, łącznie- 18 613 307,12 zł. W 2009 r. teren - stan 31.05 2009 r. – 977 235,17 zł. Średnie wydatki roczne na jedną osobę umieszczoną w DPS wyniosły: W 2004 r. - w Lublinie – 24 787,42 zł; 2007 r. – łącznie 27 031,96 zł; 2008 r.- łącznie 28 460,71 zł; W 2009 rok – brak pełnych danych. Nie występowały przypadki nie wnoszenia opłat przez osoby do tego zobowiązane. Nie występowały przypadki rezygnacji osób ze skierowania do DPS po ustaleniu opłaty wg nowych przepisów. Osoby rezygnowały z zamieszkania w DPS z powodu np. poprawy stanu zdrowia, możliwości zapewnienia opieki przez rodzinę, zamieszkania w prywatnej placówce opiekuńczej. Łączna liczba wydanych decyzji w sprawie częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat wynosiła 146 decyzji na łączną kwotę 77 624,32 zł, w tym:

Okres	2004	2007	2008	2009
Liczba decyzji	18	32	53	43
Kwota zwolnień	14 319,71	15 589,61	30 540,20	17 174,80
Średnio zł/decyzję	795,54	481,18	610,80	399,41

W odpowiedzi na pytanie, jakie były przyczyny zwolnień z opłat, w piśmie podpisanym przez Dyrektora Ośrodka stwierdzono, że: „...Osoba przebywająca w domu pomocy lub inna osoba zobowiązana do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej może być zwolniona z opłat zgodnie z art. 64 ustawy o pomocy społecznej.”

[Dowód: akta kontroli str. 515 - 516]

Instrukcja kancelaryjna wprowadzona Zarządzeniem Wewnętrznym nr 23, Dyrektora MOPR z 7 listopada 2003 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami nr 7/2004 z 8 kwietnia 2004 r. oraz zarządzeniem nr 35/2004 z 27 grudnia 2004 r. określała jednolite zasady postępowania z pismami i aktami sprawy. Podstawowe czynności kancelaryjne w MOPR między innymi obejmują ewidencjonowanie, rejestrowanie rozdział i wysyłanie korespondencji (każde pismo wpływające lub wysyłane) wykonywane są przez sekretariat główny, sekretariaty filii oraz przez referentów odpowiedzialnych za merytoryczne załatwienie danej sprawy (§ 4). Korespondencja kierowana do MOPR przyjmuje sekretariat główny rejestrując ją w dzienniku korespondencyjnym, a kierowana do filii przyjmują sekretariaty filii rejestrując ją w swoich dziennikach. Na każdej korespondencji umieszcza się w pieczętkę wpływu określającą datę otrzymania i wchodzący numer ewidencyjny z dziennika. Po dekretacji pisma przekazywane są zgodnie z dekretacją dyrektora właściwym kierownikom komórek organizacyjnych. (§ 5).

Jednolity rzeczowy wykaz akt MOPR w Lublinie określał między innymi pod pozycją :

404 - Działalność opiekuńcza i usługi opiekuńcze; 4040 – wywiady środowiskowe - kategoria archiwalna - B5, co określa przechowywanie dokumentacji komórki macierzystej w archiwum zakładowym przez lat 5; 4042 – Usługi opiekuńcze (40420, 40421, 40422) - kategoria archiwalna B5 oraz

407 - Domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia; 4070 – Domy pomocy społecznej, organizacja, funkcjonowanie nadzór kategorię archiwalną A, co oznacza dokumentację mającą wartość historyczną przewidzianą do przekazania do Archiwum Państwowego w Lublinie. Ww. dokumentacja dotyczy: Regulaminów, statutów, sprawozdań, planów pracy, lustracji, kontroli. Dla każdej placówki prowadzona odrębna teczka; 4071 – Kierowanie do DPS oraz 4072 – Odpłatność za pobyt w DPS, kategorię archiwalną B-5, W powyższym archiwizacja dotyczy: korespondencji, gromadzonej dokumentacji, uzgodnień, skierowań, opinii placówek, decyzji. Dla każdej placówki prowadzone odrębna teczka.

Komórki organizacyjne mogą sporządzić na własne potrzeby szczegółowy wyciąg z wykazu akt, w dwóch egzemplarzach, w tym jeden do archiwum (§ 10). W Ośrodku prowadzone są następujące centralne rejestry kancelaryjne: 1) Rejestr skarg i wniosków, 2) Rejestr aktów wewnętrznych, 3) Rejestr wydawanych upoważnień i pełnomocnictw. Prowadzenie innych rejestrów kancelaryjnych dozwolone jest za zgoda dyrektora (§ 16).

[Dowód: akta kontroli str. 556]

9. Warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze

Szczegółowe zasady przyznawania odpłatności za usługi opiekuńcze (z wyłączeniem zaburzeń psychicznych) oraz całkowite lub częściowe zwolnienie z opłat określała uchwała Rady Miasta Lublin z 25 listopada 2004 r. Uchwała określała m. in. że: MOPR organizuje i przyznaje pomoc w formie ww. usług uwzględniając zgłoszone potrzeby i możliwości ich realizacji. Usługi przyznaje się w drodze wywiadu środowiskowego z uwzględnieniem oceny stanu zdrowia wskazanej w zaświadczeniu lekarskim. (§ 1). Zgodnie z uchwałą usługi przysługują nieodpłatnie osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób innych, a są jej pozbawione, jak również osobom, które wymagają pomocy, a rodzina zamieszkująca wspólnie lub oddzielnie nie może takiej pomocy zapewnić, jeżeli dochód jaki osiągają nie przekracza kwot określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (powyższy zapis uchylono uchwałą nr 602/XXVI/2005 Rady Miasta Lublin z 20 stycznia 2005 r.). Uchwała określa zasady odpłatności za usługi opiekuńcze przyznane osobom, których dochód przekracza kwoty kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej tzn. w przypadku osoby samotnie gospodarującej – kwotę 461 zł (aktualnie 477 zł), w przypadku osoby w rodzinie – kwotę 316 zł (aktualnie 351 zł) zgodnie z tabelą.

Dochód osoby lub na osobę w rodzinie określony w %% relacji do kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej	Wysokość odpłatności w relacji do ceny usług, w %	
	Osoby samotnie gospodarujące	Osoby w rodzinie
101% - 125%	5%	10%
126% - 150%	10%	20%
151% - 200%	20%	30%
201% - 250%	30%	40%
251% - 300%	40%	50%
301% - 350%	50%	60%
351% - 400%	70%	80%
401%	100%	100%

Uchwała przewiduje równocześnie możliwość zwolnienia osób korzystających z usług z ponoszenia odpłatności w zależności od indywidualnej sytuacji osoby zainteresowanej. Zwolnienie może mieć charakter częściowy lub całkowity.

[Dowód: akta kontroli str. 360 – 361, 506 -507, 516]

Decyzji administracyjne w sprawie częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Rok	liczba wydanych decyzji (ogółem)	w tym: liczba decyzji częściowo zwalniająca z odpłatności	w tym: liczba decyzji całkowicie zwalniająca z odpłatności
2004	brak danych	brak danych	brak danych
2005	5 271	4 803	255

2006	5 755	5 221	248
2007	5 344	4 749	303
2008	3 232	2 876	156
2009	2 763	1 975	152

Uchwała Rady Miasta Lublin wskazuje, iż zwolnienie może nastąpić, gdy ponoszenie odpłatności stanowiłoby dla osoby zobowiązanej lub rodziny nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, w szczególności ze względu na udokumentowany fakt ponoszenia znacznych wydatków na leki i środki higieniczne lub opłat za leczenie, ze względu na konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w DPS, ze względu na konieczność sprawowania opieki w formie usług nad więcej niż jedną osobą w rodzinie, w tym co najmniej jedną przewlekle chorą, wielodzietność.

Pomimo zwolnień lub zmniejszania odpłatności za świadczone usługi zdarzało się nieterminowe wnoszenia opłat. W sytuacji, gdy wysyłane pisemne przypomnienia o obowiązku uregulowania należności, nie przynosiło oczekiwanych skutków, wówczas wysyłane było ponaglenie, a następnie sprawa przekazywana była na stanowisko ds. egzekucji MOPR celem wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Sprawy dotyczące usług opiekuńczych, podlegające egzekucji w latach 2006 – 2009

Rok	Ilość spraw zarejestrowanych	Ilość spraw, w których podjęto czynności egzekucyjne	Ilość spraw zakończonych:	w tym:	w tym:
				wpłaty własne	wpłaty na skutek czynności egzekucyjnych
2006	7	7	3	-	3
2007	81	43	73	48	25
2008	55	21	44	31	13
2009	13	-	1	1	-

[Dowód: akta kontroli str. 517 - 518]

10. Środki na finansowanie usług opiekuńczych, kierowanie osób do domów pomocy społecznej, oraz funkcjonowanie pozostałych form pomocy społecznej.

Na przestrzeni lat 2004 – 2009 środki finansowe na świadczenie pomocy w formie usług, kierowanie do DPS oraz na funkcjonowanie pozostałych form pomocy społecznej były zabezpieczane w dostatecznej ilości. Filie MOPR nie wydały decyzji administracyjnych w przedmiocie odmowy przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych bądź też ograniczenia wymiaru godzin z powodu braku środków finansowych. Osoba przebywa w środowisku korzystając z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dopóki są one wystarczające i zaspokajają potrzeby. Gdy istnieje konieczność zapewnienia opieki

33

całodobowej, wtedy mieszkaniec trafia do domu pomocy. Nie wynika to z ograniczeń narzucanych przez gminę, ale z sytuacji zdrowotnej i środowiskowej osoby.

[Dowód: akta kontroli str. 518 - 519]

11/ Kontrole przeprowadzone przez MOPR

Zgodnie z § 19 statutu, Ośrodek prowadzi sprawy nadzoru jednostek organizacyjnych w imieniu Prezydenta Miasta Lublin nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych, jak również sprawy nadzoru w stosunku do podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych a wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej zleconych przez gminę Lublin oraz miasto Lublin – miasto na prawach powiatu w zakresie ustalonym przez Prezydenta Miasta Lublin.

[Dowód: akta kontroli str. 11 - 12]

Zarządzeniem nr 189 /2007 Prezydenta Miasta Lublina z 16 kwietnia 2007 r. MOPR został upoważniony do sprawowania nadzoru i przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji zadań zleconych podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych z zakresu pomocy społecznej. Zakres przeprowadzanych kontroli (regulamin wykonywania kontroli - załącznik do ww. zarządzenia) obejmował stan realizacji zadania, efektywność rzetelność i jakość realizacji zadania, prawidłowość wykorzystania dotacji oraz prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej realizacji zadania. Bezpośredni nadzór nad prawidłowością przeprowadzania kontroli sprawuje dyrektor MOPR.

[Dowód: akta kontroli str. 423 - 425]

W roku 2004 MOPR nie przeprowadzał postępowań kontrolnych w obszarach kierowania osób do DPS oraz usług opiekuńczych. W latach 2007-2009 nie przeprowadzono postępowania kontrolnego w zakresie kierowania osób do DPS.

[Dowód: akta kontroli str. 499 - 450]

Ośrodek za lata 2007 (II półrocze) do 2009 (I kwartał) przeprowadził 18 kontroli planowych oraz 2 kontrole doraźne, z tego 6 kontroli (w 2007 – 1, w 2008 – 4, w 2009 – 1) dotyczyło realizacji zleconych zadań z zakresu świadczenia usług opiekuńczych. Przeprowadzone kontrole wykazały m. in: brak wyodrębnionej ewidencji księgowej z tytułu otrzymywania środków publicznych na realizację zadań zleconych oraz nieprawidłowe potwierdzanie zdolności do świadczenia usług przez osoby niepełnosprawne; zatrudnianie osób nie spełniających warunków do świadczenia usług; brak zachowania 90% udziału kosztów osobowych bezpośredniej obsługi podopiecznych; niewłaściwe prowadzenie dokumentacji

(kart pracy) ze świadczonych usług; brak nadzoru i kontroli nad świadczeniem usług wbrew zadeklarowanej jakości działania; brak w dokumentacji osób świadczących usługi zaświadczeń o niekaralności; zatrudnianie osób powyżej 65 roku życia.

[Dowód: akta kontroli str. 427 – 431, 500 - 505]

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie prowadzący 24 kwietnia 2007 r. kontrolę prawidłowość kierowania osób do Środowiskowego Domu Samopomocy „Serce” w Lublinie nie był w stanie dokonać oceny prawidłowości oraz terminowości wydawania decyzji administracyjnych, ponieważ komplet dokumentacji uczestnika będących podstawą wydania decyzji o skierowaniu i ustalającej opłatę za pobyt, przekazywany jest do SDS. W kontrolowane jednostce przechowywane są jedynie decyzje administracyjne oraz kontrakty. Stwierdzone w trakcie nieprawidłowości dotyczyły braku wniosków uczestnika o skierowanie do SDS.

[Dowód: akta kontroli str. 13 - 17]

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin przeprowadził kontrolę realizacji zadań nadzorczych nad jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, w wyniku których stwierdził m. in.: 1) Regulaminy organizacyjne jednostek MOPR zostały wydane na podstawie prawnej, która utraciła moc obowiązującą; 2) Pisma wysyłane na zewnątrz podpisywane były przez osoby nie posiadające do tego upoważnienia. 3) Niestosowanie przez osoby sprawujące nadzór nad jednostkami organizacyjnymi PS ustalonych zasad, kryteriów i procedur sprawowania nadzoru w stosunku do ww. jednostek. 4) Brak realizacji zadań nadzorczych określonych przez dyrektora MOPR, 5) Niekompletność dokumentacji nadzoru, 6) Niepoprawność dokumentowania czynności nadzoru, 7) Brak podpisów i parafek na dokumentach, 8) Brak analiz i wniosków z czynności nadzorczych,

- / -

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontroler informuje Antoniego Rudnika - Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie o przysługującym mu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i ust. 2 ustawy o NIK).

- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK), w przypadku zgłoszenia

zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia

- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli nr 3 /2009.

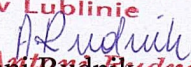
Lublin, 10 lipca 2009 r.

Doradca Ekonomiczny

Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia NIK

Jan Mosiej

Lublin, 10 lipca 2008 r.

Dyrektor **MOPR w Lublinie**
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie

mgr Antoni Rudnik